

**Powiat starogardzki 2020 – trendy rozwojowe
i projekcja zmian gospodarczych**

ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

Ul. Grunwaldzka 5

99-300 Kutno

NIP: 775 22 53 397; nr KRS: 0000198125

Sąd Rejonowy Łódź Śródmieście

Kapitał zakładowy: 480 000 zł

www.asm-poland.com.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ewa Kusideł, Artur Gajdos

ETAP II

Raport

**Powiat starogardzki 2020 – trendy rozwojowe
i projekcja zmian gospodarczych**

PROJEKT

Identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zjawisk oraz trendów rozwojowych i kierunków rozwoju gospodarki w powiecie starogardzkim – strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą do roku 2020

Starogard Gdański 2010

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1. Streszczenie

1.1. Podsumowanie wyników drugiego etapu badań

Przedmiotem zamówienia, którego efektem realizacji jest niniejszy raport, jest **przeprowadzenie badania stanu obecnego i opracowanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie starogardzkim** pn.

„Identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zjawisk oraz trendów rozwojowych i kierunków rozwoju gospodarki w powiecie starogardzkim – strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą do roku 2020”, w ramach projektu Powiatu Starogardzkiego pn. „Powiat starogardzki 2020 – partnerstwo na rzecz rozwoju” (realizowanego w ramach Priorytetu VIII, Działania 8.1., Poddziałania 8.1.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013).

Głównym celem badania jest identyfikacja oraz ocena znaczenia bieżących i prognozowanie potencjalnych tendencji i zjawisk kształtujących strukturę gospodarki i rynku pracy w powiecie starogardzkim do 2020 roku.

Efektom prac w drugim etapie badań jest raport zawierający następujące treści merytoryczne:

1. Obszary badawcze: demograficzny (struktura ludności w perspektywie do roku 2020 analizowana z punktu widzenia podaży pracy), infrastruktura społeczna (ochrona zdrowia, kultura, edukacja, turystyka), ekonomiczny (projekcje gospodarki i rynku pracy).
2. Horyzont czasowy: 2010-2020.
3. Porównania: Polska – województwo pomorskie – powiat starogardzki.
4. Wyniki badania ankietowego przedsiębiorców.

Głównym celem opracowania jest identyfikacja trendów oraz procesów determinujących przyszłość jako niezbędnych działań przygotowujących podstawy analiz w ostatnim etapie badania (strategia).

W trakcie prowadzenia badania zrealizowano następujące działania: uzupełnienie istotnych informacji ze statystyki publicznej, przeprowadzenie badania ankietowego, przeprowadzenie wywiadu w gminach, prognozy zmiennych społeczno-ekonomicznych, analiza danych ankietowych – przedsiębiorczość, opracowanie raportu z drugiego etapu badań.

Wnioski dla poszczególnych obszarów badawczych

Analiza tła społeczno-gospodarczego dla powiatu starogardzkiego pozwoliła na sformułowanie kilku poniższych wniosków dotyczących gospodarki i rynku pracy województwa pomorskiego.

Zarówno zasoby pracy, jak i liczba pracujących oraz liczba bezrobotnych zmieniały się w Polsce i w województwie pomorskim w podobnych kierunkach w latach 1998-2009.

Z tego względu można ocenić pomorski rynek pracy jako zbliżony swą dynamiką do rynku pracy w Polsce.

Analiza liczby pracujących według województw wskazuje, że w latach 2004-2008 pomorski rynek pracy należał do najdynamiczniej rozwijających się w kraju.

We wszystkich sąsiadujących województwach odnotowano znacznie niższy przyrost zatrudnienia.

Pozwala to traktować województwo pomorskie jako lidera rozwoju społeczno-gospodarczego w północnej Polsce, z wysoko elastycznym rynkiem pracy.

DEMOGRAFIA I INFRASTRUKTURA

W powiecie starogardzkim należy spodziewać się wyjątkowo dużego przyrostu liczby ludności. *Dotyczy on przede wszystkim ludności w wieku 65+, ale, w przeciwieństwie do województwa pomorskiego i Polski, również osób w wieku zdolności do pracy: 15-64. Ta korzystna tendencja demograficzna wynika m.in. z faktu, że w roku 2008 społeczeństwo powiatu należało do stosunkowo młodych¹, i powoduje, że w perspektywie roku 2020 współczynnik obciążenia demograficznego będzie w powiecie starogardzkim niższy niż w pomorskim i w Polsce.*

Daje to dobre perspektywy dla rynku pracy powiatu, który w mniejszym stopniu niż inne rynki jest zagrożony niedoborem podaży pracy.

W województwie prognozuje się rekordowy przyrost ludności wiejskiej, co częściowo przekłada się na powiat starogardzki, dla którego przyrost ludności jest w 80% zdeterminowany zmianami na wsiach. W odróżnieniu jednak do pomorskiego i Polski również w miastach powiatu można się spodziewać niewielkich wzrostów liczby ludności. Sformułowana dla całego województwa rekomendacja dotycząca programów aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej, ma mniejsze znaczenie dla powiatu starogardzkiego – choć jest ciągle aktualna.

¹ W 2008 r. udział osób w wieku 0-14 i 65+ wynosił w powiecie odpowiednio 18% i 11%, podczas gdy w województwie było to 17% i 12%, a w Polsce 16,5% i 13,5%.

Dla powiatu należy natomiast sformułować rekomendację dotyczącą zabezpieczenia bazy infrastrukturalnej dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, których liczba, w przypadku spełnienia się założeń prognostycznych, może znacznie zwiększyć się, do poziomu notowanego wcześniej w latach 90-tych.

RYNEK PRACY I GOSPODARKA

W latach 1999-2003 nastąpił w powiecie starogardzkim znaczny spadek liczby pracujących z prawie 40 tysięcy osób do niewiele ponad 30 tysięcy osób (ubytek o jedną czwartą). W latach 2003-2005 utrzymywała się w miarę stała liczba pracujących. Następnie do 2008 roku nastąpił wzrost do ponad 36 tysięcy osób. W 2009 roku nastąpił nieznaczny spadek liczby pracujących. W marcu 2010 roku szacuje się liczbę pracujących w powiecie starogardzkim na poziomie 36,3 tysięcy osób.

Analiza podstawowych kategorii na rynku pracy (liczba pracujących, liczba bezrobotnych, stopa bezrobocia rejestrowanego) pozwala stwierdzić, że starogardzki rynek pracy podlega podobnym kierunkom zmian co pomorski rynek pracy i rynek pracy w Polsce.

To co wyróżnia pomorski i starogardzki rynek pracy to odmienna sytuacja demograficzna. A w szczególności inne przewidywania w prognozie demograficznej w stosunku do kraju.

Analiza danych historycznych pozwala stwierdzić, że wartości wskaźników aktywności ekonomicznej i zatrudnienia w latach 2004-2009 stale były niższe w powiecie starogardzkim niż w kraju i województwie pomorskim.

Wygenerowano trzy scenariusze zmian wskaźników rynku pracy.

Realizacja scenariusza krajowego spowodowałaby wzrost liczby aktywnych zawodowo o 8 tysięcy osób. Realizacja scenariusza wojewódzkiego to wzrost liczby aktywnych zawodowo o niecałe 2 tysiące osób. W scenariuszu powiatowym przewidywany jest nieznaczny wzrost liczby aktywnych zawodowo w powiecie starogardzkim.

Scenariusz powiatowy przewiduje nieznaczny wzrost liczby pracujących. W scenariuszu wojewódzkim należy oczekiwać wzrostu liczby pracujących o 6 tysięcy osób, a krajowym o około 11 tysięcy osób.

Scenariusz krajowy i wojewódzki zakładają wzrost współczynnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia, z tego względu należy je traktować jako przewidywania optymistyczne generujące wzrost zatrudnienia i spadek liczby bezrobotnych (również stopy bezrobocia).

Scenariusz powiatowy to scenariusz stagnacyjny zamrażający sytuację bieżącą (2009-2010) na rynku pracy.

Analiza danych historycznych wskazuje, że trwale utrzymanie znacznie wyższej dynamiki wzrostu PKB na mieszkańca w podregionie starogardzkim w stosunku do kraju (województwa) jest praktycznie niemożliwa.

Z tego względu za sytuację dopuszczalną (pozytywną) należy przyjąć zmniejszanie odchylenia, a raczej niedopuszczanie do kolejnego wzrostu różnicy.

Natomiast przy utrzymaniu historycznej tendencji wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców należy się spodziewać, że do 2015 roku zostanie osiągnięty poziom przewidywany wskaźnika dla kraju, a w 2020 roku przewidywany dla województwa pomorskiego (około 1200 podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców).

Proces ten należy traktować jako szansę rozwojową powiatu starogardzkiego.

BADANIE ANKIETOWE

Ankiety przeprowadzono wśród 321 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu starogardzkiego. Firmy do badania wyłoniono w sposób losowy, jednak przy uwzględnieniu członków Klubu Biznesu.

STRUKTURA RYNKU PRACY

Obserwowany jest wyższy niż w Polsce udział pracujących w wieku do 44 lat (o około 12 pp.) oraz niższy udział pracujących w wieku 45-54 lata (o 8 pp.).

Wskazuje to na stosunkowo młodą populację pracujących, ale równocześnie niższą aktywność na rynku pracy osób powyżej 45 roku życia.

Taka struktura obrazuje konieczność zwrócenia uwagi na aktywność szkoleniową (podnoszenie kwalifikacji młodych) oraz działania aktywizujące osoby dojrzałe (wzrost aktywności osób w wieku niemobilnym). Szczególnie jest to istotne w kontekście zmian struktury wiekowej populacji.

W miarę stabilna, obserwowana w Polsce i wielu krajach europejskich, różnica liczby pracujących kobiet i mężczyzn (w stosunku 45%-55%) wskazuje na nieprzywiązywanie szczególnej uwagi procesowi wyrównywania tej różnicy.

W powiecie starogardzkim pracuje znacznie wyższy odsetek (niż średnio w Polsce) osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Także nieznacznie wyższy odsetek pracujących z wykształceniem wyższym. Natomiast niższy odsetek z wykształceniem średnim zawodowym i podstawowym.

Pozytywnie należy ocenić fakt przesunięcia pracujących w kierunku średniego i wyższego wykształcenia.

Niepokojąca może być jednak nadwyżka osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym nad średnim zawodowym. Takie przesunięcie może skutkować bieżącym brakiem pracujących z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi, lecz w przyszłości może dawać większą szansę skutecznego przekwalifikowania osób z wykształceniem ogólnym.

Najliczniej reprezentowane grupy zawodowe to pracownicy handlu (sprzedawcy) oraz menadżerowie średniego szczebla (kierownicy). Następnie pracownicy biurowi i pracownicy usług osobistych.

Ta część badania pozwoliła na częściowe uzupełnienie jednej z najistotniejszych luk informacyjnych. Analiza struktury rynku pracy wraz z odniesieniem do struktury krajowej i wojewódzkiej, pozwala na formułowanie wniosków o obszarach szczególnego zainteresowania.

OCZEKIWANIA PRACODAWCÓW

Oczekiwania pracodawców w kwestii wykształcenia pracowników są zbliżone do obecnej struktury pracujących. Niepokojący jest fakt niskiego zapotrzebowania na wykształcenie wyższe w kontekście rosnącego udziału tego wykształcenia w populacji.

Jednakże należy wskazać, że efektywne wykorzystanie zasobów pracy nie musi zawsze wiązać się z ciągłym podnoszeniem poziomu wykształcenia (często kosztem braku kwalifikacji zawodowych).

Uświadomienie tego faktu daje szansę efektywniejszego wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego oraz zoptymalizowania kosztów edukacji.

Kluczowe kwalifikacje wskazane przez pracodawców to: obsługa komputera; prawo jazdy kat. B; obsługa urządzeń biurowych; inne, dodatkowe kwalifikacje – potwierdzone dokumentem.

Relatywnie niski jest wymóg posiadania doświadczenia zawodowego i ukończenia kursów zawodowych.

Kluczowe kompetencje społeczne to: odpowiedzialność, samodzielność w działaniu, kreatywność (twórcze myślenie), zdolności organizacyjne.

W dalszej kolejności: zdolności organizacyjne, umiejętność pracy w zespole, komunikatywność, umiejętności negocjacyjne.

W obszarze kwalifikacji jednoznaczne wskazania to umiejętności informatyczne, prawo jazdy kat. B oraz obsługa urządzeń biurowych.

Rekomendowany jest szczególny nacisk na te obszary na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Aktualizacja (poszerzenie) programów przedmiotów informatycznych oraz techniki biurowej, a także umożliwienie (promocja) uzyskiwania prawa jazdy („Absolwent bez prawa jazdy, to wstyd”).

Upowszechnianie kompetencji społecznych to również sprawa edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.

Z uwagi na wymaganie przynajmniej rocznego stażu należałoby rozważyć rozbudowanie systemu praktyk zawodowych (staży), ale dostosowanych do wymogów rynku (klasy patronackie, kierunki, kwalifikacje zamawiane).

Z tej części badania oraz dodatkowych informacji o braku wskazówek dla edukacji rysuje się następujący obraz powiązań pomiędzy systemem edukacji, a rynkiem pracy.

Brak przewidywanych zmian w zatrudnieniu – brak informacji o potrzebach – brak reakcji ze strony systemu edukacji – luki (niedopasowania) na rynku pracy.

Przerwanie tego pasma „braków – niemocy” powinno stanowić jeden z podstawowych celów działań zaradczych.

Pocieszający jest fakt, że większość pracodawców nie widzi różnic w swoich oczekiwaniach, a cechach zgłaszających się kandydatów do pracy. Jednak na kolejnych miejscach pojawiają się brak kwalifikacji (ale jakich?) oraz brak doświadczenia (ale w jaki sposób je uzyskać?).

KLUCZOWE KOMPETENCJE: obsługa komputera, prawo jazdy, język obcy – niezależnie od poziomu wykształcenia.

Wskazówka: wykształcenie średnie zawodowe + potwierdzone kwalifikacje (dyplomy, certyfikaty).

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Większość wyspecyfikowanych czynników nie wpływa, według respondentów, na działalność gospodarczą, ani pozytywnie, ani negatywnie (60-80%). Jedynie poprawa infrastruktury technicznej (drogi) oraz spadek bezrobocia, jako czynniki bezpośrednio dotyczące przedsiębiorców (także jako obywateli), charakteryzują się silniejszym wpływem.

Uzyskane wyniki (przeważająca część odpowiedzi w grupie – obojętne) pozwalają sformułować pytanie: Jeśli na działalność gospodarczą nie wpływają podstawowe czynniki społeczno-ekonomiczne, to co tą działalność determinuje?

Również w kolejnej grupie pytań dotyczących obecnej i przyszłej struktury dostawców i odbiorców brak jest wskazania na przewidywanie jakichkolwiek zmian.

Wskazuje to na skupianie się przedsiębiorców jedynie na sytuacji bieżącej.

Pozytywnie należy ocenić znacznie wyższy odsetek planujących rozszerzyć działalność w stosunku do planujących ją ograniczyć (również zlikwidować).

Uzyskane wyniki wskazują, że przyczyny zmiany rodzaju działalności wynikają raczej z wymuszenia (konkurencja), a nie kreowania (planowania) – kooperacja.

Zwiększenie odsetka starających się o środki unijne (do 30-40%) powinno stanowić priorytet działań. (szkolenia, ułatwienia, mobilne punkty konsultacyjne, pomoc w pomyśle (nie tylko w wypełnieniu wniosku)).

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

Ośmiu na dziesięciu ankietowanych nie ma pozytywnej opinii o sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu starogardzkiego – kolejny szczególny punkt uwagi.

Efektywna administracja lokalna, poprawa infrastruktury, pomoc w rozwoju przedsiębiorczości, obniżenie podatków – to są konkretne potrzeby przedsiębiorców pozwalające na podjęcie efektywnych działań.

Wśród szkoleń dominuje zapotrzebowanie na specjalistyczne szkolenia branżowe (Należy podjąć badania bieżące: W jakich branżach organizować szkolenia?).

Wykazano również zainteresowanie szkoleniami dotyczącymi środków unijnych (oraz innych dotacji) – szczególnie istotne w sytuacji niskiego uczestnictwa firm w wykorzystaniu środków UE.

Wyrażono również zainteresowanie szkoleniami dotyczącymi bezpośrednio działalności gospodarczej (przedsiębiorczość, techniki sprzedaży) - wskazanie dla firm szkoleniowych, ale również dla systemu edukacji (jako kompetencje podstawowe).

Poza tradycyjnymi formami promocji powiatu (materiały informacyjno-promocyjne) wskazano na podobnym poziomie częstości realizację programów promujących efektywną administrację oraz uczestnictwo w konkursach dla miast i gmin.

Istotne z punktu widzenia realizacji strategii powinno okazać się otwarcie powiatu na zewnątrz: goście zewnętrzni (spotkania, wykłady, konferencje), współpraca międzynarodowa.

Wśród decyzji administracyjnych pomocnych dla przedsiębiorców wymieniano najczęściej: wsparcie małych firm, obniżenie podatków, a także usprawnienie administracji.

WYWIADY W GMINACH

Na podstawie wywiadów uzyskano bogaty materiał obrazujący badane obszary we wszystkich gminach powiatu.

W kolejnym etapie badania zostanie przeprowadzona analiza uzyskanego materiału, a uzyskane wnioski wzbogacą przygotowywaną strategię zarządzania zmianą gospodarczą dla powiatu.

1.2. Strategia - otwarcie

Niżej zawarto wstępne założenia, obszary, problemy, które na podstawie dotychczasowych badań wydają się istotne z punktu widzenia konstruowania strategii.

Generalne założenie: *Osiągane celów (wartości zmiennych społeczno-ekonomicznych) dla Polski (województwa).*

Z jednej strony podejście zachowawcze, z drugiej realne wskazanie kierunku zmian.

Wolny rynek – ochrona rynku lokalnego

Utrzymanie balansu zabezpieczającego lokalnych przedsiębiorców oraz utrzymującego konkurencję.

Planowanie

Zmiana wymuszona - konkurencja, a nie przewidywana (planowana) – kooperacja. Konieczna zmiana pasywnego podejścia.

Handel

Lokalne rozwiązania sieciowe, centrum handlu hurtowego, towary regionalne, kreowanie lokalnych marek, poszerzenie działalności handlowej o usługę doradczą (konsulting).

Turystyka - *kreowanie marki – KOCIEWIE, EURO2012- zaplecze, imprezy towarzyszące, agroturystyka.*

Produkcja - *grupy producentów, kooperacja, zmiana z powiatu importera (obecnie 70% dostawców zewnętrznych) na powiat – eksporter (obecnie 30% odbiorców zewnętrznych).*

Rolnictwo – *agroturystyka.*

Wykorzystanie bliskości (dostępności komunikacyjnej) Trójmiasta:

Zaplecze kadr dla regionu: dogodne warunki osiedlania, infrastruktura techniczna, infrastruktura społeczna.

Ściąganie kadr: preferencje, plany rozwojowe, dobre miejsce do zamieszkania – rozwój usług.

Wykorzystanie atutów (zrównoważony rozwój):

Położenie

Środowisko

Demografia

Spółeczeństwo obywatelskie, tożsamość lokalna, więzi międzyludzkie – stworzenie dogodnych warunków.

Jakość kapitału ludzkiego – głównie szkoły ponadgimnazjalne.

Poszukiwanie wzorców – powiaty podobne.

Otwarcie na doświadczenia innych.

Pobudzanie świadomości przewidywania, kreowania zmian oraz przeciwdziałania zagrożeniom.

2. Spis treści

1. Streszczenie	3
1.1. Podsumowanie wyników drugiego etapu badań	3
1.2. Strategia – otwarcie	11
2. Spis treści	13
3. Wprowadzenie	14
4. Opis zastosowanej metodologii	17
5. Trendy rozwojowe i projekcja zmian gospodarczych	18
5.1. Prognozy demograficzne dla województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego	20
5.2. Infrastruktura społeczna	28
5.2.1. Ochrona zdrowia	28
5.2.2. Edukacja	30
5.2.3. Kultura	31
5.2.4. Turystyka	33
5.3. Projekcja czynników ekonomicznych	35
5.3.1. Demograficzne uwarunkowania rynku pracy	35
5.3.2. Rozwój gospodarczy - cele	47
5.4. Przedsiębiorczość – wyniki badań ankietowych	51
5.5. Gminy w powiecie starogardzkim – wywiady	80
6. Aneksy	81

3. Wprowadzenie

Przedmiotem zamówienia², którego efektem realizacji jest niniejszy raport, jest **przeprowadzenie badania stanu obecnego i opracowanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie starogardzkim** pn. „Identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zjawisk oraz trendów rozwojowych i kierunków rozwoju gospodarki w powiecie starogardzkim – strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą do roku 2020”, w ramach projektu Powiatu Starogardzkiego pn. „Powiat starogardzki 2020 – partnerstwo na rzecz rozwoju” (realizowanego w ramach Priorytetu VIII, Działania 8.1., Poddziałania 8.1.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013).

Głównym celem badania jest identyfikacja oraz ocena znaczenia bieżących i prognozowanie potencjalnych tendencji i zjawisk kształtujących strukturę gospodarki i rynku pracy w powiecie starogardzkim do 2020 roku. Uzyskane wyniki badań i formułowane na ich podstawie wnioski i rekomendacje będą stanowić podstawę do projektowania i podejmowania adekwatnych działań (m.in. przez samorząd powiatu, lokalne instytucje rynku pracy, sektor edukacyjny i szkoleniowy, partnerów społeczno-gospodarczych) skierowanych między innymi na przygotowanie powiatu do jakościowych zmian gospodarczych, poprzez uelastycznienie starogardzkiego rynku pracy oraz wyodrębnienie potencjalnie rozwojowych gałęzi i branż gospodarki regionu.

Dzięki tym informacjom możliwe będzie sformułowanie realistycznego scenariusza rozwojowego gospodarki regionu oraz określenie branż szczególnego zainteresowania dla powiatu. Badanie ma umożliwić identyfikację tego, co jest, co będzie (może być, bądź ze znacznym prawdopodobieństwem wystąpi) oraz wskazanie możliwości ograniczenia wpływu negatywnych zmian na gospodarkę regionu, jak również wykorzystanie wiedzy o przyszłych stanach do wzmocnienia potencjału gospodarczego regionu.

Tak kompleksowe badanie, którego podstawowym celem jest poznanie i przygotowanie gospodarki regionu i jej rynku pracy na wyzwania przyszłości musi być realizowane gruntownie z podziałem na 3 logicznie wyróżnione i powiązane ze sobą etapy. Każdy etap daje podstawę oraz informacje dla następnego, a ukoronowaniem pracy ma być szereg rekomendacji, dzięki którym możliwe będzie wzmocnienie potencjału endogenicznego powiatu oraz ograniczenie wpływu negatywnych konsekwencji zewnętrznych na gospodarkę i rynek pracy regionu.

² Opracowano na podstawie załącznika nr 4 do SIWZ.

Cel główny badania zostanie osiągnięty przez realizację trzech zadań problemowych, stanowiących jednocześnie trzy wzajemnie uzupełniające się etapy badawcze:

1. Zidentyfikowanie najistotniejszych zjawisk i zagrożeń w strukturze gospodarki regionu, wywołanych zróżnicowanymi procesami, głównie o charakterze zewnętrznym oraz ryzykiem.

Dla uzyskania tego efektu oczekuje się zastosowania holistycznego podejścia w realizacji procesu badawczego, uwzględniającego m.in. szerokie spektrum czynników ekonomicznych, demograficznych, społecznych, politycznych wraz z określeniem ich wpływu na kształt gospodarki powiatu starogardzkiego i rynku pracy w perspektywie do roku 2020. Potrzebna jest informacja dotycząca przemian gospodarki powiatu starogardzkiego do 2020 roku z uwzględnieniem wszystkich ważniejszych, dających się przewidzieć zjawisk ekonomicznych i około – ekonomicznych (społecznych, demograficznych, politycznych, kulturowych itp.), głównie zewnętrznych (jako najmniej rozpoznanych w regionie), które będą miały istotny wpływ na charakter gospodarki powiatu i dopomogą efektywnie przygotować się na te zmiany władzom samorządowym.

2. Stworzenie scenariuszy rozwojowych gospodarki powiatu starogardzkiego (w oparciu o dane i wnioski uzyskane w wyżej wymienionym etapie badania), poprzez zidentyfikowanie wiodących i perspektywicznych branż oraz obszarów aktywności gospodarczej wymagających szczególnej uwagi i wsparcia ze strony władz samorządowych oraz instytucji publicznych i niepublicznych w postaci tworzenia korzystnych warunków do ich rozwoju.

3. Opracowanie projektu strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie starogardzkim. Efektem prac podejmowanych na tym etapie ma być informacja, na podstawie której (oraz informacji podanych we wcześniejszych fazach) możliwe będzie wzmocnienie potencjału regionu w świetle istniejących uwarunkowań zewnętrznych oraz w kontekście działalności przedsiębiorstw, warunków do tworzenia klastrów, atrakcyjności dla nowych inwestycji zagranicznych oraz dla jakości życia w regionie. Oczekuje się tutaj przygotowania rekomendacji dla władz samorządowych – uwzględniających dorobek i wnioski poprzednich etapów badawczych – dotyczących realizacji działań umacniających pozycję konkurencyjną gospodarki regionu wobec nasilającej się konkurencji zewnętrznej.

Efektom prac w drugim etapie badań jest raport zawierający następujące treści merytoryczne:

- 1. Obszary badawcze: demograficzny (struktura ludności w perspektywie do roku 2020 analizowana z punktu widzenia podaży pracy), infrastruktura społeczna (ochrona zdrowia, kultura, edukacja, turystyka), ekonomiczny (projekcje gospodarki i rynku pracy).**
- 2. Horyzont czasowy: 2010-2020.**
- 3. Porównania: Polska – województwo pomorskie – powiat starogardzki.**
- 4. Wyniki badania ankietowego przedsiębiorców.**

Głównym celem opracowania jest identyfikacja trendów oraz procesów determinujących przyszłość jako niezbędnych działań przygotowujących podstawy analiz w ostatnim etapie badania (strategia).

4. Opis zastosowanej metodologii

Raport jest podsumowaniem badań drugiego etapu projektu, którego celem jest identyfikacja trendów rozwojowych oraz projekcja rozwoju gospodarczego. W tym etapie badań szczególny nacisk położono na uzupełnienie zidentyfikowanych w pierwszym kroku braków informacyjnych. Realizacja celu badania pozwoli na uwzględnienie w końcowym etapie projektu możliwie szerokiej, specyficznej informacji opisującej gospodarkę powiatu starogardzkiego.

W trakcie prowadzenia badania zrealizowano następujące działania:

1. *Uzupełnienie istotnych informacji ze statystyki publicznej.*
2. *Przygotowanie narzędzia badawczego (formularz ankiety) – konsultacje.*
3. *Przeprowadzenie badania ankietowego.*
4. *Przygotowanie formularza wywiadu – gminy.*
5. *Przeprowadzenie wywiadu.*
6. *Prognoza demograficzna.*
7. *Prognoza infrastruktury społecznej.*
8. *Prognoza rynku pracy.*
9. *Prognoza wybranych zmiennych ekonomicznych.*
10. *Analiza danych ankietowych – przedsiębiorczość.*
11. *Wstępna analiza danych z wywiadów – gminy.*
12. *Opracowanie raportu z drugiego etapu badań.*

W poszczególnych działaniach wykorzystano powszechnie stosowane w badaniach społeczno-ekonomicznych metody i techniki badawcze.

Zastosowana koncepcja badawcza pozwoliła na uzupełnienie braków informacyjnych zidentyfikowanych w pierwszym etapie badania, określenie trendów rozwojowych gospodarki powiatu starogardzkiego oraz wygenerowanie scenariuszy zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu w perspektywie 2020 roku oraz wygenerowanie raportu. Wykorzystana metodologia analityczna dała możliwość przygotowania podstaw do budowy (dyskusji) strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie starogardzkim w ostatnim etapie projektu.

5. Trendy rozwojowe i projekcja zmian gospodarczych

Analizę tendencji rozwojowych oraz projekcję zmian gospodarczych przeprowadzoną w dalszej części opracowania poprzedzono opisem tła gospodarczego dla powiatu, jakim jest przewidywana specjalizacja województwa pomorskiego³.

Zarówno zasoby pracy, jak i liczba pracujących oraz liczba bezrobotnych zmieniały się w Polsce i w województwie pomorskim w podobnych kierunkach w latach 1998-2009. **Z tego względu można ocenić pomorski rynek pracy jako zbliżony swą dynamiką do rynku pracy w Polsce.**

Analiza liczby pracujących według województw wskazuje, że w latach 2004-2008 pomorski rynek pracy należał do najdynamiczniej rozwijających się w kraju.

We wszystkich sąsiadujących województwach odnotowano znacznie niższy przyrost zatrudnienia. **Pozwala to traktować województwo pomorskie jako lidera rozwoju społeczno-gospodarczego w północnej Polsce, z wysoko elastycznym rynkiem pracy.**

Analiza ilorazów lokacyjnych dla wielkich grup zawodowych pozwala stwierdzić, że województwo pomorskie w 2008 roku nie wykazywało wskaźników lokacyjnych powyżej wartości 1,2. Świadczy to o procesach zbliżania się struktury wojewódzkiej do krajowej.

W całym badanym okresie najwyższy niedobór udziału obserwowany jest dla grupy rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. W 2008 roku iloraz lokacyjny dla tej grupy wynosił jedynie 0,41.

Kilkunastoprocentowe nadwyżki udziału w 2008 roku obserwowane są w następujących wielkich grupach zawodowych: technicy i inny średni personel, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz pracownicy przy pracach prostych. Te wielkie grupy zawodowe należy traktować jako specyficzne (charakteryzujące specjalizację) dla województwa pomorskiego.

Identyfikacja tendencji w aktywności zawodowej ludności województwa pomorskiego wskazuje, że w najbliższych latach współczynnik aktywności zawodowej będzie wzrastał.

Analiza zmian struktury efektów działalności gospodarczej pozwala stwierdzić, że prognozowany jest wzrost udziału wartości dodanej brutto w następujących sekcjach: przetwórstwo przemysłowe; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności

³ Opracowano na podstawie: Przyszły profil gospodarczy województwa pomorskiego, Artur Gajdos, ASM Kutno 2009 – raport w projekcie: Aktualny i przyszły profil gospodarczy województwa pomorskiego.

gospodarczej; edukacja; ochrona zdrowia i opieka społeczna; pośrednictwo finansowe; pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna; hotele i restauracje.

Prognozowany jest spadek udziału wartości dodanej brutto w następujących sekcjach: budownictwo; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo. W pozostałych sekcjach prognozowany jest w miarę stabilny udział.

W przekroju sektorów ekonomicznych prognozowany jest znaczny spadek udziału wartości dodanej brutto dla rolnictwa, spadek udziału usług nierynkowych, nieznaczny spadek udziału przemysłu oraz wzrost udziału usług rynkowych. Gospodarka województwa pomorskiego ma typowy charakter usługowo-przemysłowy.

Analiza struktury sektorowej pracujących wskazuje na wzrost udziału pracujących w następujących sekcjach: przetwórstwo przemysłowe; budownictwo; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego; hotele i restauracje; pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; edukacja; ochrona zdrowia i opieka społeczna.

Prognozowany jest spadek udziału pracujących w następujących sekcjach: rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; transport, gospodarka magazynowa, łączność; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne. W pozostałych sekcjach prognozowany jest w miarę stabilny udział.

Szczególny przyrost liczby pracujących będzie odnotowany w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, pośrednictwie finansowym i edukacji.

W przekroju wielkich grup zawodowych w najbliższych latach należy się spodziewać spadku liczby pracujących w grupie pracownicy biurowi oraz rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. Największe nominalne przyrosty przewidywane są w grupie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, specjaliści oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Województwo pomorskie należy do grupy o stosunkowo wysokim udziale pracujących w gospodarce opartej na wiedzy. Prognozowany jest dalszy wzrost tego udziału.

Charakterystyka przewidywanych zmian strukturalnych dla województwa pomorskiego pozwoli w dalszej części opracowania odnieść uzyskane wyniki badań dla powiatu do tła w nadrzędnej jednostce administracyjnej.

5.1. Prognozy demograficzne dla województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego

W opracowaniu pt. „Identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zjawisk wpływających na gospodarkę i rynek pracy powiatu starogardzkiego do roku 2020” dokonano analizy sytuacji demograficznej powiatu starogardzkiego i województwa pomorskiego w okresie 1999-2008. Wynikało z niej, że w przeciwieństwie do całego kraju, w którym liczba ludności systematycznie spadała, w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim tendencje demograficzne były rosnące. Dodatkowo ludność powiatu rosła szybciej niż

w województwie i Polsce. Analiza dynamiki liczby ludności według tzw. ekonomicznych grup wieku pokazała, że w okresie 1999-2008 powiat starogardzki charakteryzował się pożądaną (z ekonomicznego punktu widzenia) strukturą ludności: największe wzrosty ludności były notowane wśród osób w wieku aktywności ekonomicznej. Tendencje te pozwoliły osiągnąć powiatowi i całemu województwu pomorskiemu stosunkowo korzystną strukturę ludności w 2008 roku.

Pomorskie, jako jedno z niewielu województw (drugie po mazowieckim, a przed małopolskim i wielkopolskim) zanotuje, według najnowszej prognozy demograficznej⁴ wzrost liczby ludności, która w 2020 r. będzie o 3% wyższa niż w 2008 r. W liczbach bezwzględnych oznacza to wzrost o 65,5 tys. osób, z czego 38 tys. stanowią kobiety, a 27,5 tys. mężczyźni. Wzrost liczby ludności odbywa się w pomorskim wyłącznie dzięki przyrostom na wsiach (+76 tys. osób), częściowo kosztem ludności miejskiej (-10,5 tys. osób).

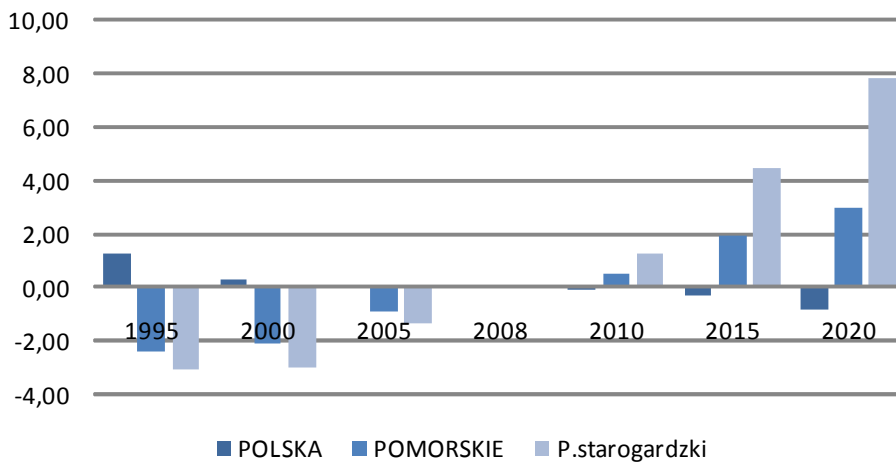
Jeśli sprawdzą się założenia dotyczące prognozy demograficznej na lata 2008-2035, powiat starogardzki zanotuje wyjątkowo duży wzrost liczby ludności: o prawie 8%, co w liczbach bezwzględnych daje około 9,5 tys. osób, z czego 5,5 tys. dotyczy kobiet, a 4 tys. mężczyzn (proporcja podobna do pomorskiego)⁵. Prawie cały wzrost liczby ludności w powiecie starogardzkim dotyczy wsi: 7 tys., lecz w przeciwieństwie do województwa pomorskiego w miastach powiatu również zanotujemy wzrosty ludności o ok. 1,5 tys. osób. Opiswane zmiany zawierają wykresy na rys. 5.1.1.

⁴ http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_prognoza_ludnosci_na_lata2008_2035.pdf, s. 194.

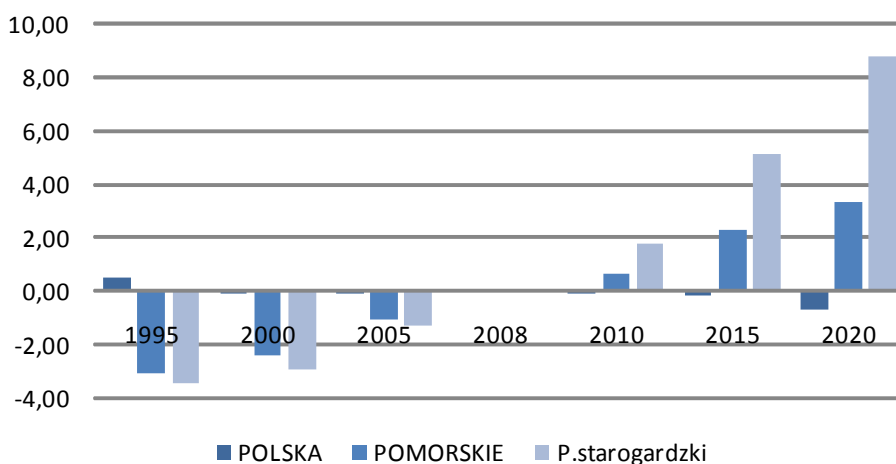
⁵ Ponieważ nie są znane prognozy demograficzne dla powiatów wg nowej prognozy 2008-2035, prognozy dla powiatu starogardzkiego wyliczono korygując wartości z prognozy 2007-2030 (por. http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1856_PLK_HTML.htm) o wskaźnik korekty wynikający z porównania nowej i poprzedniej prognozy demograficznej dla województwa pomorskiego. Wskaźniki korekty wyliczono osobno dla poszczególnych grup (wiekowych i w podziale na mężczyzn/kobiety oraz miasto/wieś. Dla grup wiekowych 0-2,3-6,7-14, 15-64 i 65+ wynosiły one odpowiednio: 1,20, 1,22, 1,20, 1,01, 0,98. Oznacza to, że np. w przypadku dzieci w wieku 0-2 nowa prognoza pokazuje szacunek o 20% wyższy niż poprzednia. Generalnie, w nowej prognozie w wyniku założonej wyższej dzietności kobiet znacznie optymistyczniej oszacowano przyszłą liczbę osób w wieku 0-14. Zmiany w pozostałych grupach wiekowych są nieznaczne. Założenia te wpłynęły znacząco na korektę prognozowanej liczby ludności powiatu starogardzkiego, która wg poprzedniej wersji prognozy miała wzrosnąć głównie dzięki wzrostowi liczby ludności w wieku 65+. Korekta tych szacunków o wyniki nowej prognozy pozwala również spodziewać się istotnych wzrostów w najmłodszej grupie wiekowej: 0-14.

Rysunek 5.1.1. Zmiany (w %) w liczbie ludności Polski, województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego w stosunku do roku 2008

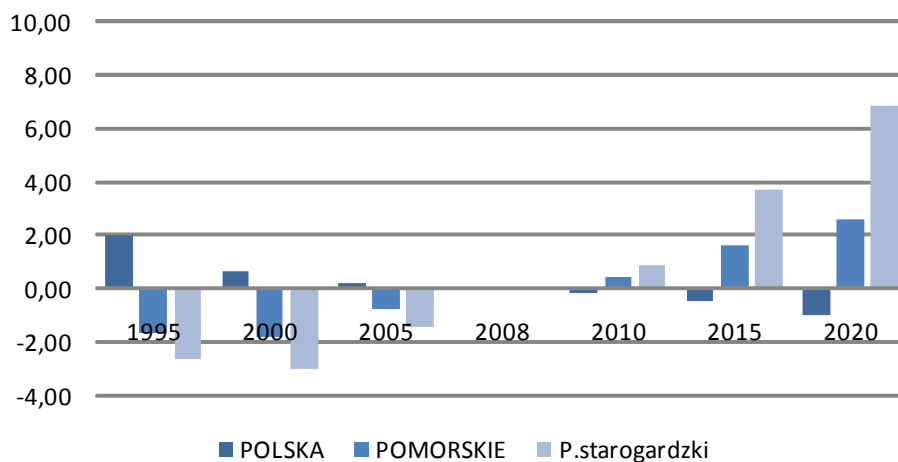
Zmiany w ogólnej liczbie ludności

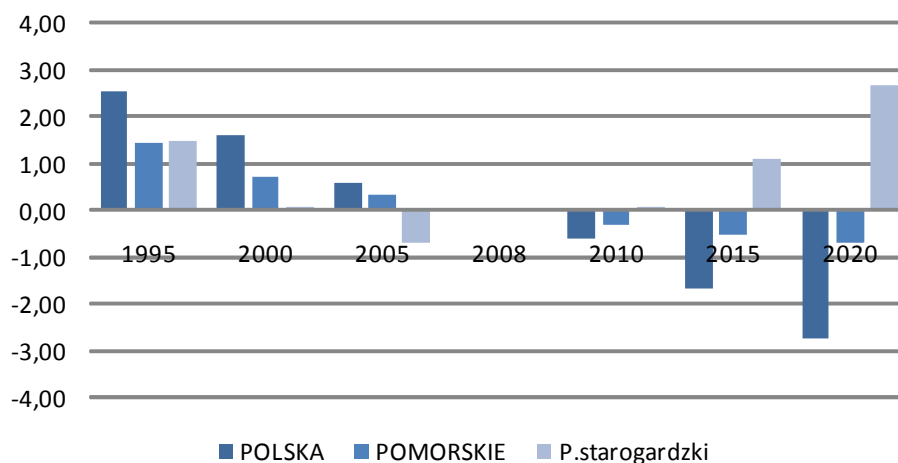
Zmiany w populacji kobiet

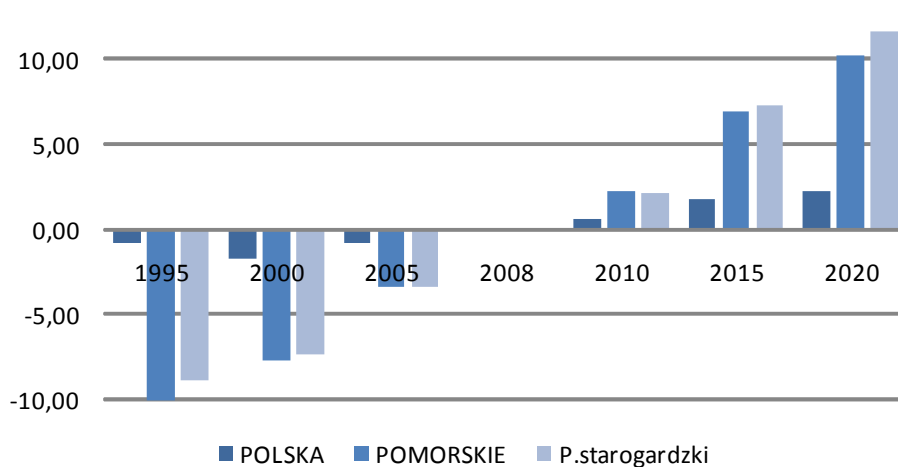
Zmiany w populacji mężczyzn

Zmiany ludności w miastach

Zmiany ludności na wsiach

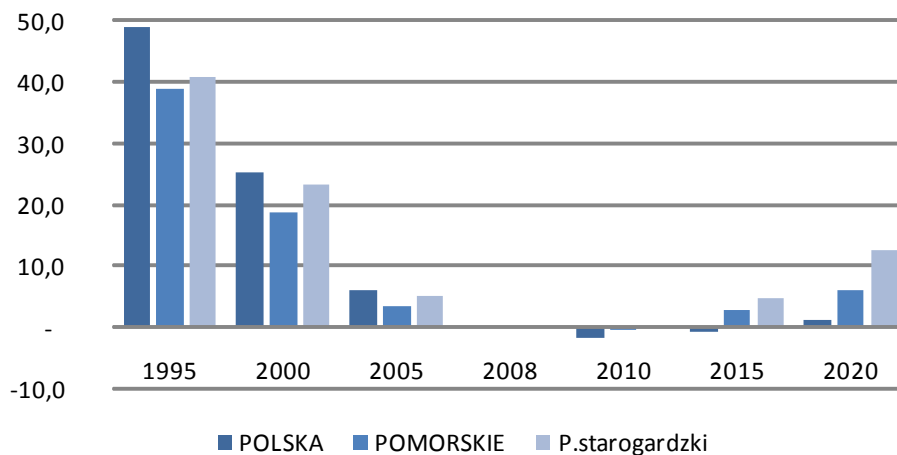

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

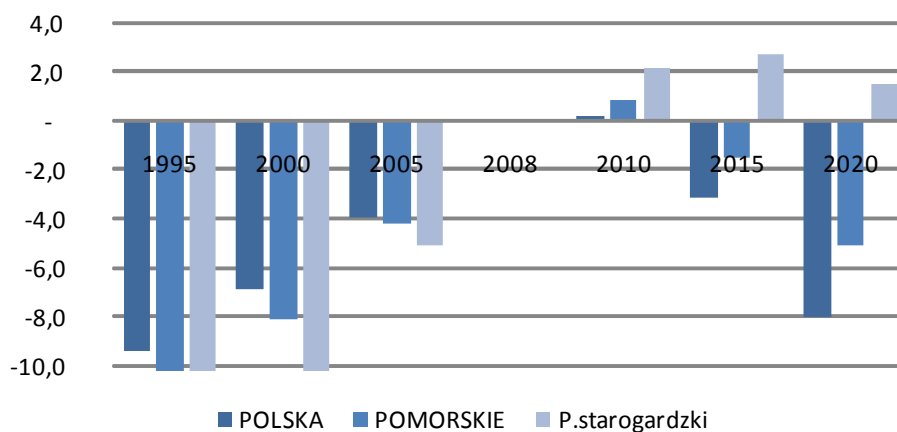
Jeśli chodzi o ekonomiczne grupy wiekowe to w przypadku Polski, województwa i powiatu należy spodziewać się znacznych wzrostów ludności starszej (65+). O ile w województwie pomorskim dodatni przyrost ludności jest przede wszystkim wynikiem rekordowej (porównywalnej jedynie z zachodniopomorskim i lubuskim) wzrostem ludności w starszym wieku 65+, to w powiecie starogardzkim wynika również ze wzrostów ludności w wieku produkcyjnym: 15-64. Reasumując, znaczny wzrost ludności w powiecie starogardzkim o ponad 9,5 tys. jest wynikiem wzrostu o 2,8 tys. grupy wiekowej 0-14 (30%), wzrostu o 1,3 tys. osób w wieku 15-64 (14%) oraz wzrostu liczby osób najstarszych 65+ o 6 tys. osób (63%). W województwie należy spodziewać się wzrostu ludności 0-14 i 65+ i spadków 15-64, w Polsce podobnie, z tym, że spadki ludności w wieku 15-64 są tak duże, że ogólny bilans ludności w latach 2008-2020 jest ujemny.

Rysunek 5.1.2. Zmiany (w %) w liczbie ludności Polski, województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego w stosunku do roku 2008

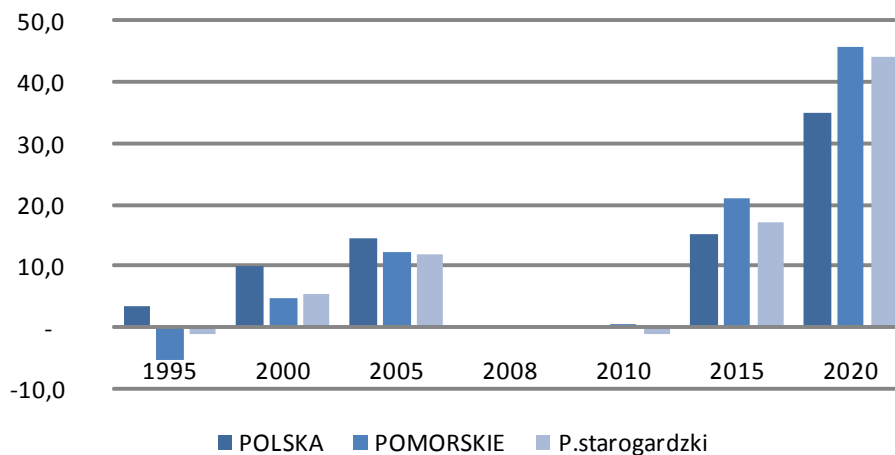
Grupa wiekowa 0-14

Grupa wiekowa 15-64

Grupa wiekowa 65+

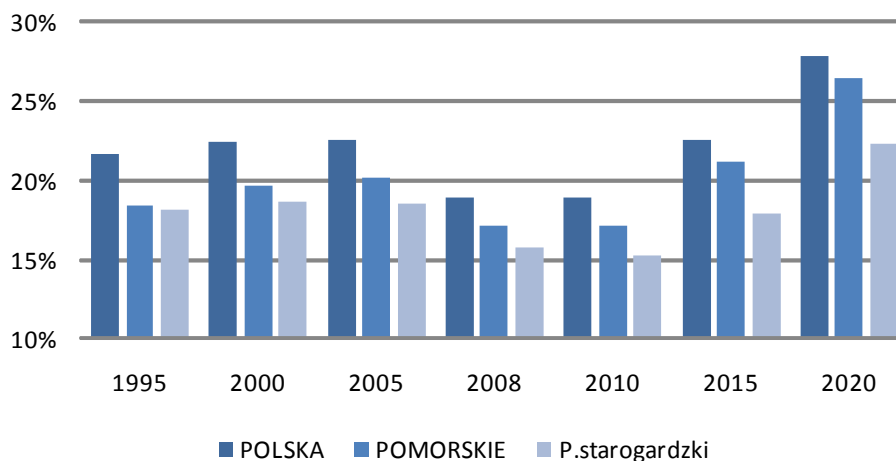

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiany relacji między poszczególnymi grupami wieku przekładają się na wielkości współczynników obciążenia demograficznego. Współczynnik obciążenia ludnością w wieku 65+ w stosunku do populacji 15-64 wzrasta na wszystkich analizowanych obszarach, choć w powiecie starogardzkim jest ciągle najniższy (por. rysunek 5.1.3.).

Rysunek 5.1.3. Ludność w wieku 65+ na 100 osób w wieku 15-64

Współczynnik obciążenia demograficznego

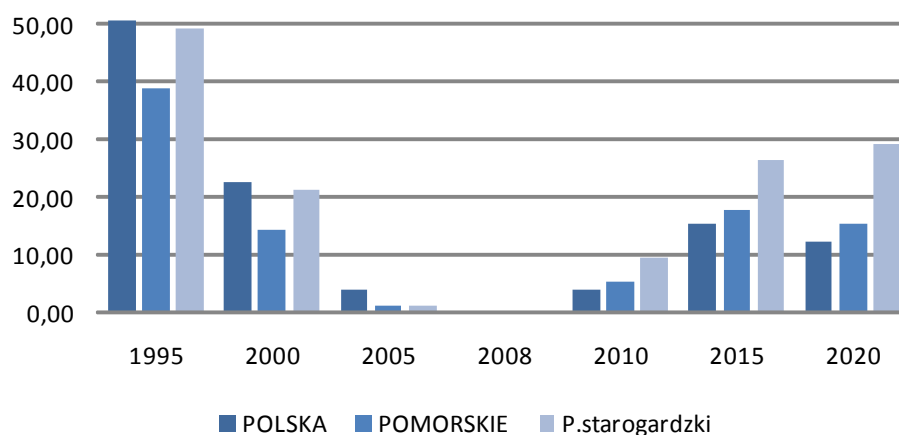

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

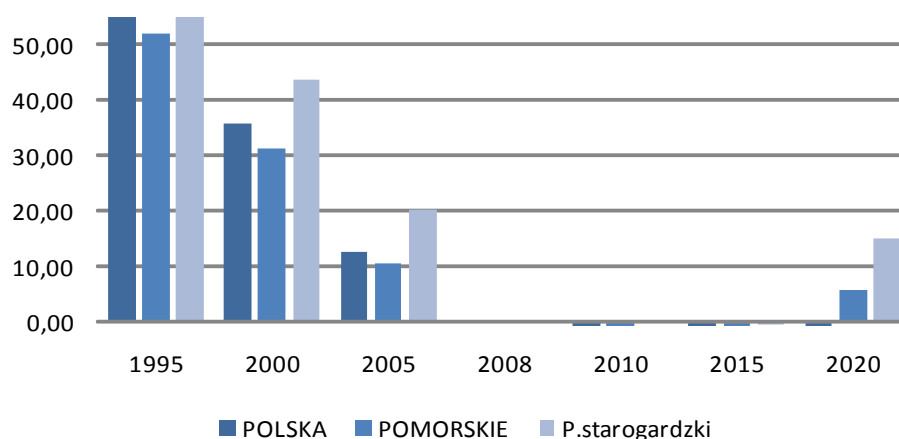
Na koniec przeanalizujemy zmiany wśród najmłodszej ludności ze względu na ich rolę w kształtowaniu oferty edukacyjnej na różnych szczeblach kształcenia. Pierwszy wykres na rysunku 5.1.2. pokazuje, że w perspektywie przyszłych lat należy spodziewać się w powiecie starogardzkim wzrostu liczby najmłodszych mieszkańców (w wieku 0-14 lat) o ponad 10%, co w liczbach bezwzględnych daje około 3 tys. osób. Zmiana ta dotyczy przede wszystkim dzieci w wieku 7-14 oraz 3-6 – por. rysunek 5.1.4

Rysunek 5.1.4. Zmiany (w %) w liczbie ludności Polski, województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego w stosunku do roku 2008

Zmiany w liczbie dzieci 3-6

Zmiany w liczbie dzieci 7-14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W powiecie starogardzkim należy spodziewać się wyjątkowo dużego przyrostu liczby ludności. Dotyczy on przede wszystkim ludności w wieku 65+, ale, w przeciwieństwie do województwa pomorskiego i Polski, również osób w wieku zdolności do pracy: 15-64. Ta korzystna tendencja demograficzna wynika m.in. z faktu, że w roku 2008 społeczeństwo powiatu należało do stosunkowo młodych⁶, i powoduje, że w perspektywie roku 2020 współczynnik obciążenia demograficznego będzie w powiecie starogardzkim niższy niż w pomorskim i w Polsce. Daje to dobre perspektywy dla rynku pracy powiatu, który w mniejszym stopniu niż inne rynki jest zagrożony niedoborem podaży pracy.

W województwie prognozuje się rekordowy przyrost ludności wiejskiej, co częściowo przekłada się na powiat starogardzki, dla którego przyrost ludności jest w 80% zdeterminowany zmianami na wsiach. W odróżnieniu jednak do pomorskiego i Polski również w miastach powiatu można się spodziewać niewielkich wzrostów liczby ludności. Sformułowana dla całego województwa rekomendacja dotycząca programów aktywizacji zawodowej ludności wiejskiej, ma mniejsze znaczenie dla powiatu starogardzkiego – choć jest ciągle aktualna. Dla powiatu należy natomiast sformułować rekomendację dotyczącą zabezpieczenia bazy infrastrukturalnej dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, których liczba, w przypadku spełnienia się założeń prognostycznych, może znacznie zwiększyć się, do poziomu notowanego wcześniej w latach 90-tych.

⁶ W 2008 r. udział osób w wieku 0-14 i 65+ wynosił w powiecie odpowiednio 18% i 11% , podczas gdy w województwie było to 17% i 12%, a w Polsce 16,5% i 13,5%.

5.2. Infrastruktura społeczna

W rozdziale 5.2 prognozujemy zmienne charakteryzujące następujące obszary infrastruktury społecznej⁷:

- ochrona zdrowia – rozdział 5.2.1.
- edukacja – rozdział 5.2.2.
- kultura – rozdział 5.2.3.
- turystyka – rozdział 5.2.4.

5.2.1. Ochrona zdrowia

Poniżej znajdują się wykresy dla prognoz wskaźników charakteryzujących ochronę zdrowia w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim na tle Polski. W prognozach przyjęto, że w okresie prognozowanym utrzyma się tempo zmian poszczególnych zmiennych, które zaobserwowano w historycznych okresach⁸. W ten sposób otrzymano prognozy, których średnioroczne tempo zmian podaje tabela 5.2.1.1.

Tabela 5.2.1.1. Zakładane tempo zmian poszczególnych zmiennych w okresie prognozy

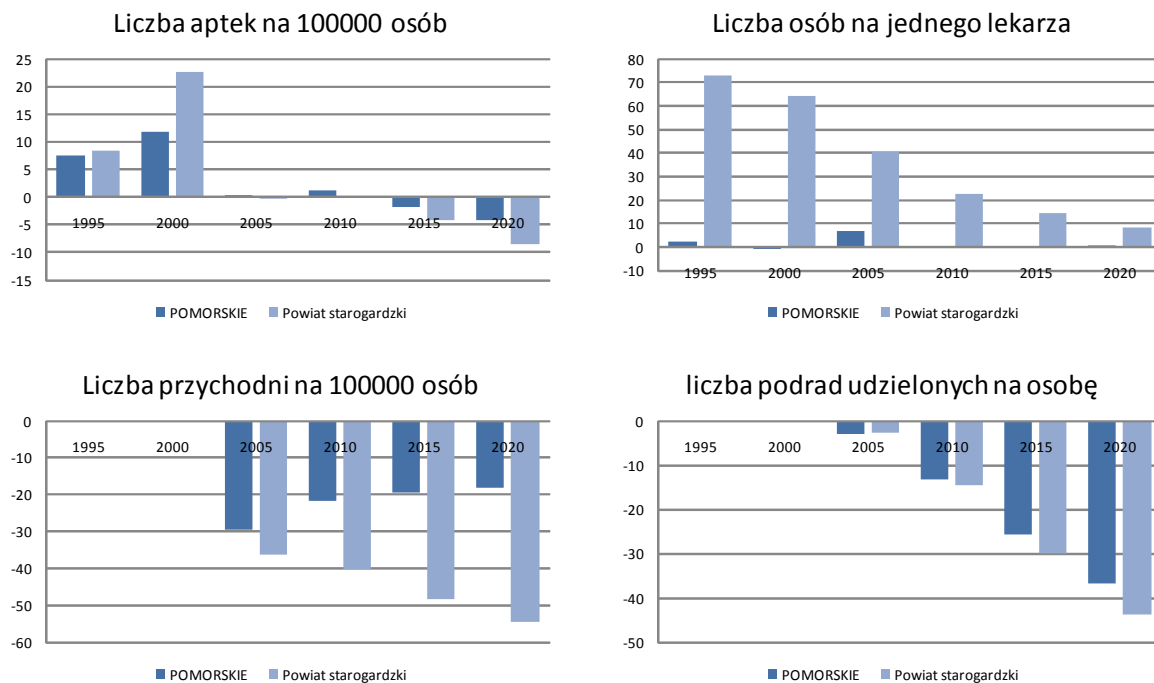
	POLSKA	POMORSKIE	P. starogardzki
Liczba aptek	2,6%	2,3%	2,4%
Liczba przychodni	3,9%	4,7%	1,7%
Liczba lekarzy	-0,3%	-0,1%	1,6%
Udzielone porady	0,8%	-2,0%	-2,6%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDR.

⁷ Kolejność rozdziałów i prognozowanych zmiennych nawiązuje do Raportu 1. Zrezygnowano z prognoz dla sportu i rekreacji, bowiem specyfika dostępnych dla tego obszaru tematycznego danych statystycznych wyklucza użycie stosowanej tu metodologii.

⁸ Zakres danych historycznych był uwarunkowany dostępnością danych statystycznych. Wykorzystywano maksymalny, dostępny dla danej zmiennej zakres danych.

Rysunek 5.2.1.1. Odchylenie (w %) prognoz wskaźników dotyczących ochrony zdrowia w województwie pomorskim i powiecie starogardzkim od wartości dla Polski

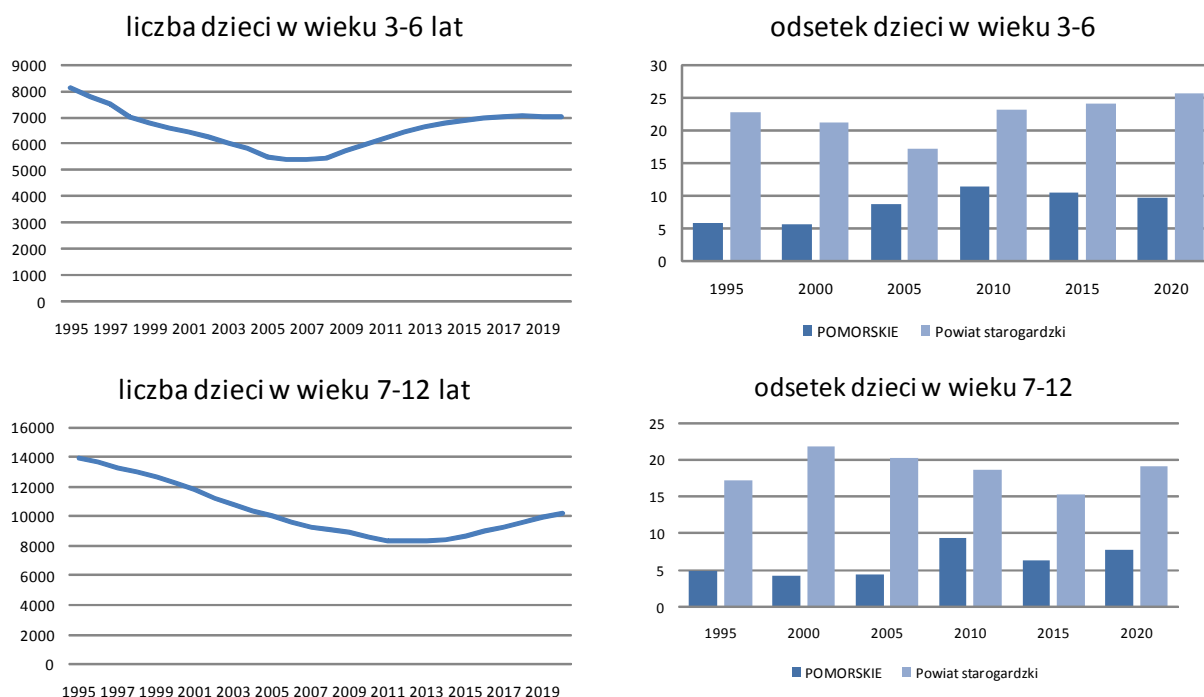
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR.

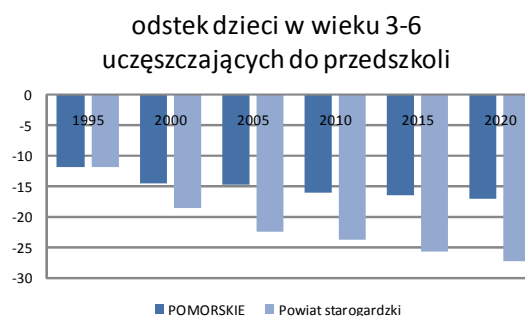
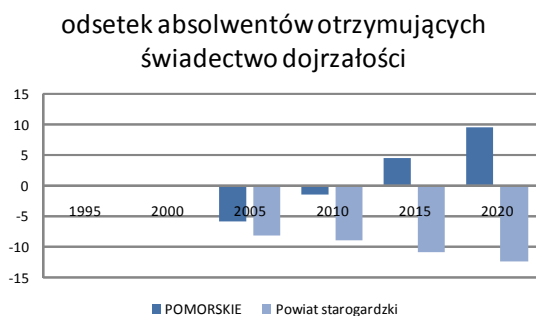
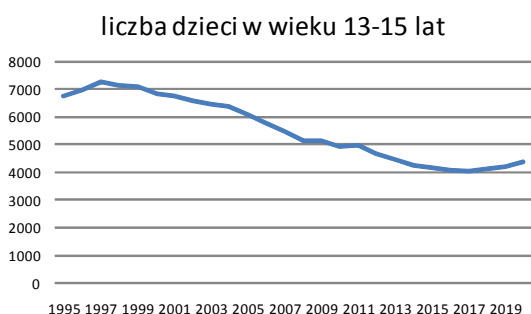
Z powyższych zestawień wynika, że przy założeniu kontynuowania tendencji zaobserwowanych w okresie historycznym, sytuacja powiatu starogardzkiego pogarsza się w stosunku do Polski. Nie dotyczy to liczby osób przypadających na 1 lekarza, gdzie prognozowane tempo spadku tej zmiennej w powiecie starogardzkim jest dużo silniejsze niż w Polsce, co powoduje, że niekorzystna proporcja z okresu historycznego (od 10% do 70% większa liczba osób przypadająca na 1 lekarza w powiecie starogardzkim niż średnia dla Polski) ulega znacznemu osłabieniu. W przypadku pozostałych zmiennych należy spodziewać się wzrastającego, niekorzystnego, dystansu pomiędzy powiatem a Polską. Nawet w przypadku liczby aptek, która w okresie historycznym pozytywnie wyróżniała powiat, w prognozowanym okresie należy spodziewać się odwrócenia tego trendu i zwiększania dystansu powiatu (dzieje się tak, ponieważ założone tempo wzrostu tego zasobu jest w powiecie starogardzkim niższe niż w Polsce).

5.2.2. Edukacja

Zasoby infrastruktury w sferze edukacji, takie jak liczba miejsc w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych są (powinny być) zdeterminowane przez procesy demograficzne. Dopasowanie zasobów do zmieniającej się struktury demograficznej jest jednym z wyzwań rozwojowych stojących przed powiatem starogardzkim, szczególnie wobec znacznego, prognozowanego, zwiększenia liczby najmłodszych mieszkańców (należy spodziewać się wzrostu liczby osób w wieku 0-14 o ok. 18%). Dlatego poniżej prezentujemy prognozy ludności dla powiatu starogardzkiego dokonane przez GUS w 2003 r. (http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1856_PLK_HTML.htm), które korygujemy nowymi prognozami dla województwa pomorskiego (por. p. 5.1.). Dla przedszkoli dodajemy również prognozy wynikające z ekstrapolacji funkcji trendu odsetka dzieci uczęszczających do przedszkola, który w powiecie starogardzkim jest nieznacznie niższy niż w pomorskim i znacznie niższy niż średnio w Polsce.

Rysunek 5.2.2.1. Prognozowana liczba dzieci w funkcjonalnych grupach wieku i odchylenie (w %) prognoz wskaźników dotyczących edukacji w województwie pomorskim i powiecie starogardzkim od wartości dla Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDR.

W perspektywie do roku 2020 należy spodziewać się wzrostu liczby dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat⁹) o ok. 1500 osób (w porównaniu do roku 2008), co oznacza, że średnioroczny przyrost tej grupy wiekowej będzie wynosił 2%. Również liczba dzieci w wieku 7-12 lat może wzrosnąć o ponad 1000 osób. Spadek w grupie dzieci 13-15 lat wynosi niecałe 800 osób. Trendy te, w przypadku zrealizowania się prognoz GUS, należy wziąć pod uwagę przy planowaniu infrastruktury dotyczącej edukacji szkolnej.

5.2.3. Kultura

Poniżej znajdują się wykresy dla prognoz wskaźników charakteryzujących kulturę w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim na tle Polski. Przyjęte w prognozach średnie, roczne tempo wzrostu poszczególnych zmiennych obrazuje tabela 5.2.3.1.

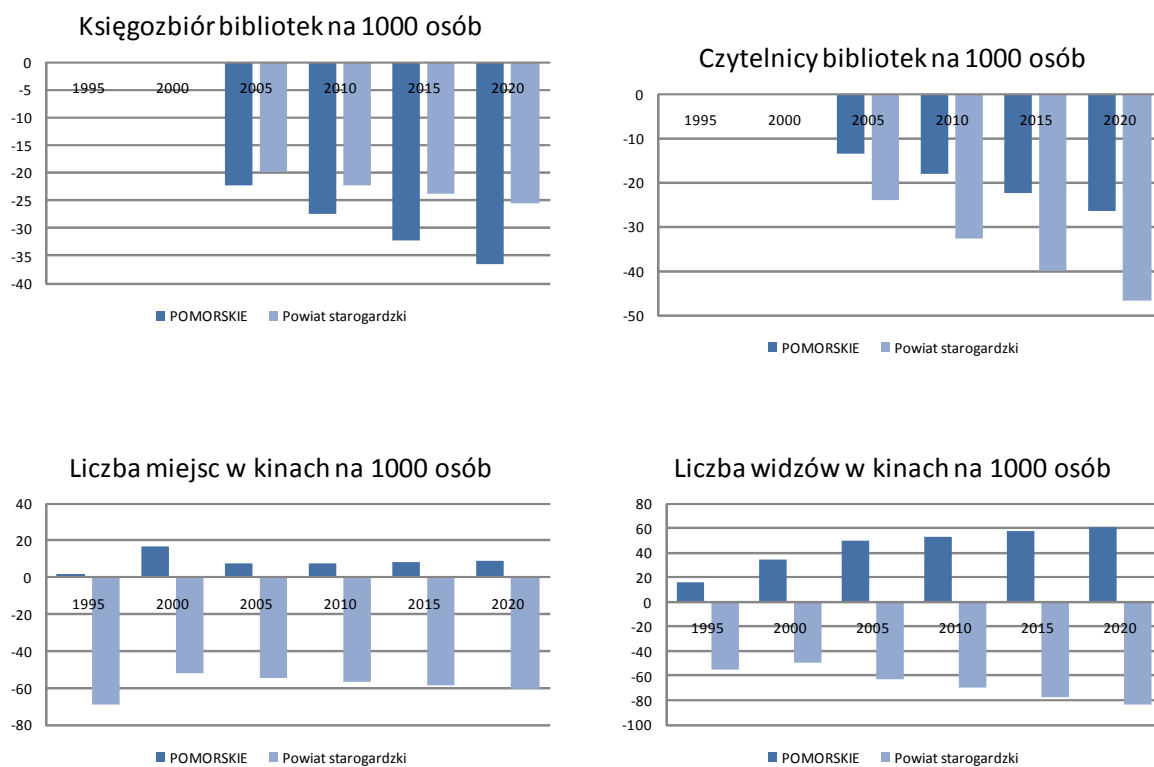
⁹ Pomimo, że uregulowania prawne z 2009 r. obniżyły wiek przedszkolny, w celu zachowania spójności z danymi historycznymi operujemy w dalszym ciągu tą grupą wiekową.

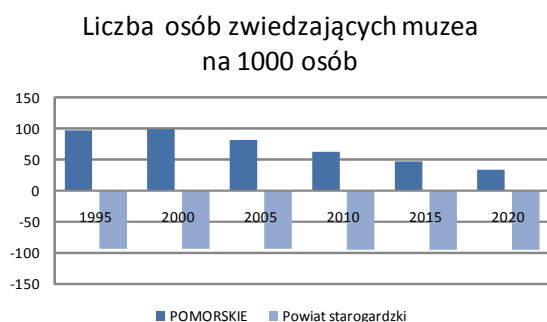
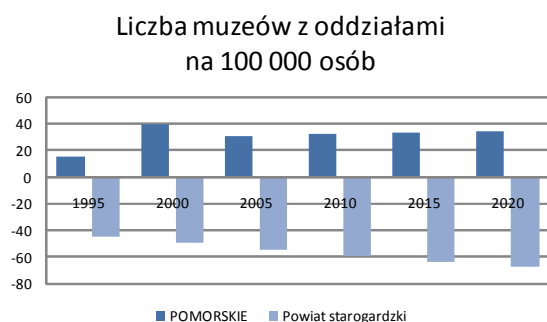
Tabela 5.2.3.1. Zakładane tempo zmian poszczególnych zmiennych w okresie prognozy

	POLSKA	POMORSKIE	P. starogardzki
księgozbiór bibliotek	0,1%	-0,9%	0,4%
miejsca w kinach	1,2%	1,7%	1,0%
muzea wraz z oddziałami	1,4%	1,9%	0,0%
widzowie w kinach	2,5%	3,3%	-2,7%
liczba osób zwiedzających muzea	1,6%	0,0%	-0,3%
czytelnicy bibliotek publicznych	-2,6%	-3,3%	-4,2%

Źródło: obliczenia własne na podstawie BDR.

Rysunek 5.2.3.1. Odchylenie (w %) prognoz wskaźników dotyczących kultury w województwie pomorskim i powiecie starogardzkim od wartości dla Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDR.

Podobnie do okresu historycznego prognozowane wartości wskaźników dotyczących kultury w powiecie starogardzkim będą leżały zdecydowanie poniżej wartości dla województwa i Polski.

5.2.4. Turystyka

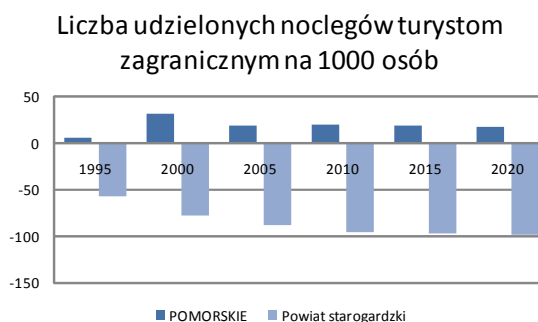
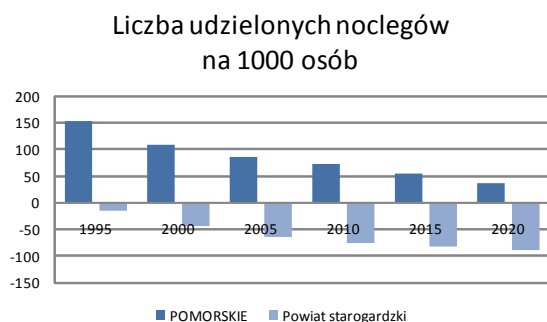
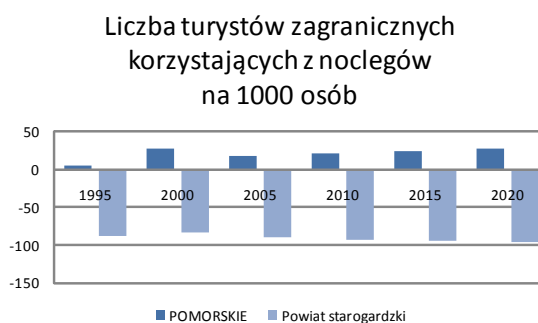
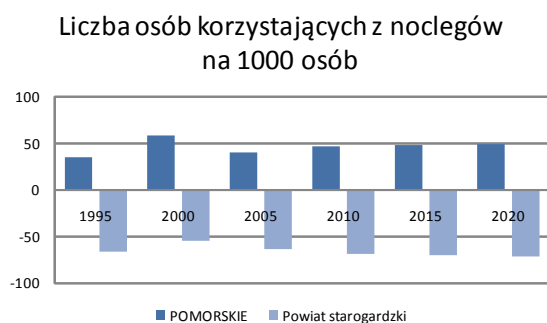
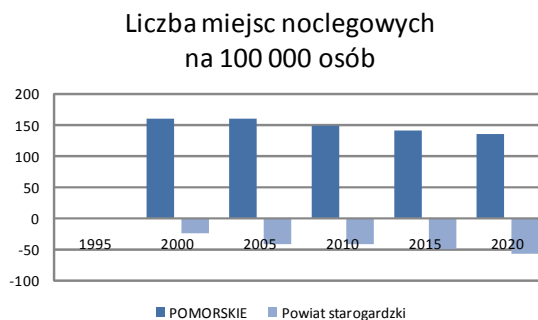
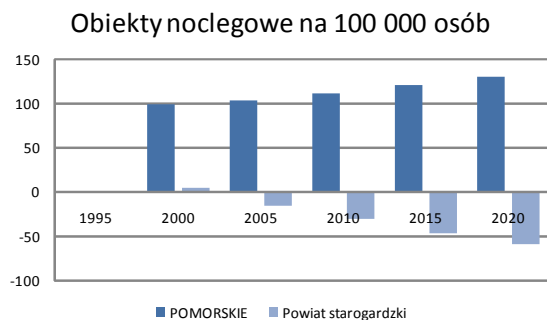
Poniżej znajdują się wykresy dla prognoz wskaźników charakteryzujących turystykę w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim na tle Polski oraz założone, średnioroczne tempa wzrostu poszczególnych zmiennych.

Tabela 5.2.4.1. Zakładane tempo zmian poszczególnych zmiennych w okresie prognozy

	POLSKA	POMORSKIE	P. starogardzki
obiekty zbiorowego zakwaterowania	-3,4%	-2,5%	-8,3%
miejsca noclegowe ogółem	-1,3%	-1,9%	-4,3%
udzielone noclegi ogółem	5,8%	7,3%	1,7%
udzielone noclegi turystom zagranicznym	8,9%	8,7%	-4,2%
korzystający z noclegów ogółem	1,9%	2,0%	0,8%
korzystający z noclegów turyści zagraniczni	1,0%	1,5%	-3,6%

Rysunek 5.2.4.1. Odchylenie (w %) prognoz wskaźników dotyczących turystyki

w województwie pomorskim i powiecie starogardzkim od wartości dla Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDR.

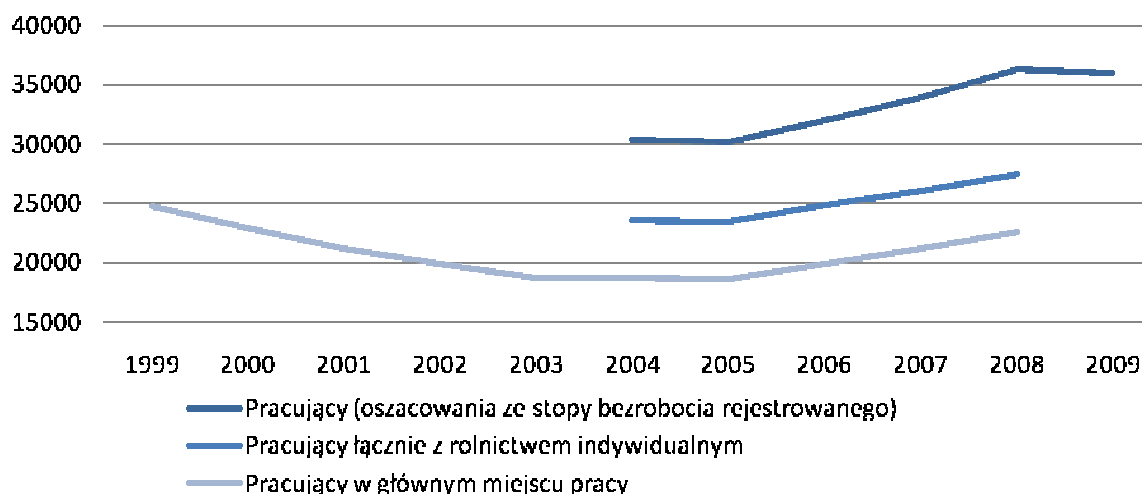
Turystyka jest jedynym z analizowanych obszarów infrastruktury, w którym województwo pomorskie pozytywnie się wyróżnia – wraz z zachodniopomorskim stanowi główny ośrodek turystyki Polski. Ta wysoka dla całego województwa pozycja nie przekładała się w okresie historycznym na sytuację w, znacznie oddalonym od morza, powiecie starogardzkim. Konsekwencją tego faktu są prognozy, które pod względem bazy noclegowej jak i osób z nich korzystających (ogółem i zagranicznych) plasują powiat znacznie poniżej wartości dla Polski.

5.3. Projekcja czynników ekonomicznych

5.3.1. Demograficzne uwarunkowania rynku pracy

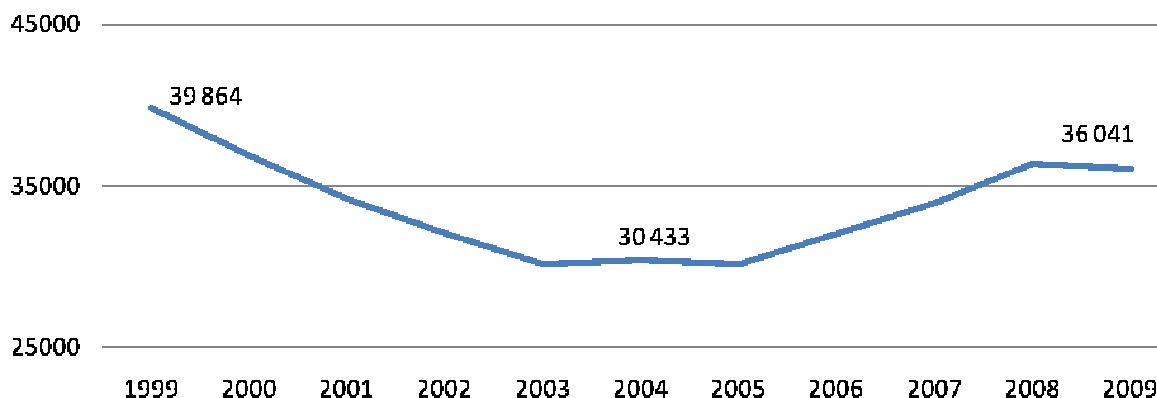
Podstawowym problemem w analizie danych o rynku pracy na poziomie powiatowym jest ustalenie faktycznej liczby pracujących. Dane publikowane odnoszą się do liczby pracujących w głównym miejscu pracy lub do liczby pracujących wraz z rolnictwem indywidualnym. Nie obejmują one jednak pracujących w mikroprzedsiębiorstwach. Na wstępie podjęto więc próbę oszacowania liczby pracujących ogółem w powiecie starogardzkim. Wyznaczono liczbę pracujących w latach 2004-2009 na podstawie publikowanych danych o liczbie bezrobotnych i stopie bezrobocia rejestrowanego w powiecie starogardzkim. Następnie ustalono odchylenie otrzymanej wartości od danych publikowanych dotyczących pracujących w głównym miejscu pracy. Okazało się, że w latach 2004-2008 utrzymuje się względnie stałe odchylenie pomiędzy tymi wartościami (pracujący w głównym miejscu pracy stanowią około 62% pracujących szacowanych ze stopy bezrobocia rejestrowanego). Na tej podstawie oszacowano liczbę pracujących w powiecie starogardzkim w latach poprzednich.

Rysunek 5.3.1.1. Liczba pracujących (w osobach) w powiecie starogardzkim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 5.3.1.2. Szacunki liczby pracujących ogółem (w osobach) w powiecie starogardzkim

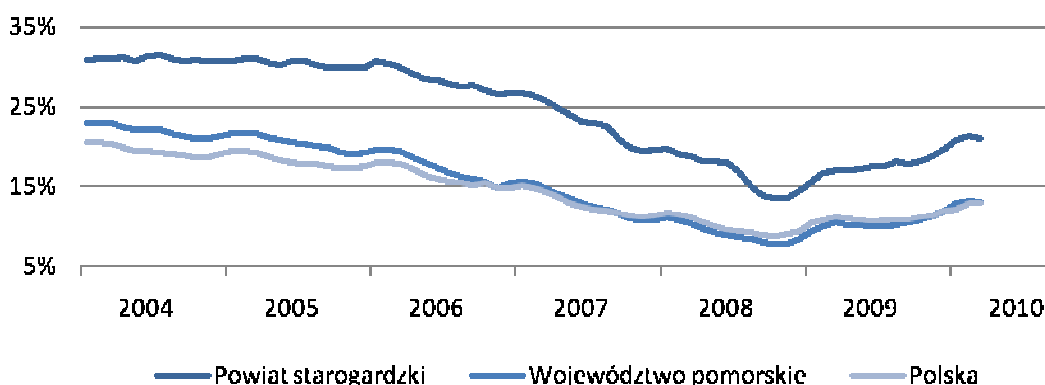

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 1999-2003 nastąpił znaczny spadek liczby pracujących z prawie 40 tysięcy osób do niewiele ponad 30 tysięcy osób (ubytek o jedną czwartą). W latach 2003-2005 utrzymywała się w miarę stała liczba pracujących. Następnie do 2008 roku nastąpił wzrost do ponad 36 tysięcy osób. W 2009 roku nastąpił nieznaczny spadek liczby pracujących. W marcu 2010 roku szacuje się liczbę pracujących w powiecie starogardzkim na poziomie 36,3 tysięcy osób.

Dynamicznym zmianom liczby pracujących towarzyszą zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego. Obserwowana jest stale wyższa, od krajowej i wojewódzkiej, stopa bezrobocia w powiecie starogardzkim o około 8 pp.

Rysunek 5.3.1.3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce, województwie pomorskim i powiecie starogardzkim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Monitorowanie tej różnicy pozwoli na obiektywną ocenę kierunków zmian ogólnej sytuacji na rynku pracy. Zmniejszenie dystansu w rozwoju ekonomicznym powiatu względem województwa i kraju powinno skutkować również zmniejszeniem tej różnicy.

Analiza podstawowych kategorii na rynku pracy (liczba pracujących, liczba bezrobotnych, stopa bezrobocia rejestrowanego) pozwala stwierdzić, że starogardzki rynek pracy podlega podobnym kierunkom zmian co pomorski rynek pracy i rynek pracy w Polsce. To co wyróżnia pomorski i starogardzki rynek pracy to odmienna sytuacja demograficzna. A w szczególności inne przewidywania w prognozie demograficznej w stosunku do kraju.

Biorąc pod uwagę te procesy w kolejnym kroku podjęto próbę analiz scenariuszowych starogardzkiego rynku pracy przy założeniu dochodzenia do wartości wskaźników aktywności ekonomicznej i wskaźników zatrudnienia obserwowanych w kraju i województwie pomorskim w 2009 roku.

W tym celu wygenerowano porównywalne wskaźniki aktywności ekonomicznej oraz wskaźniki zatrudnienia dla Polski, województwa pomorskiego i powiatu starogardzkiego.

Wskaźnik aktywności ekonomicznej to udział ludności aktywnej zawodowo (liczba pracujących¹⁰ i liczba bezrobotnych rejestrowanych) w liczbie ludności w wieku aktywności zawodowej¹¹.

Natomiast wskaźnik zatrudnienia to udział pracujących w liczbie ludności w wieku aktywności zawodowej.

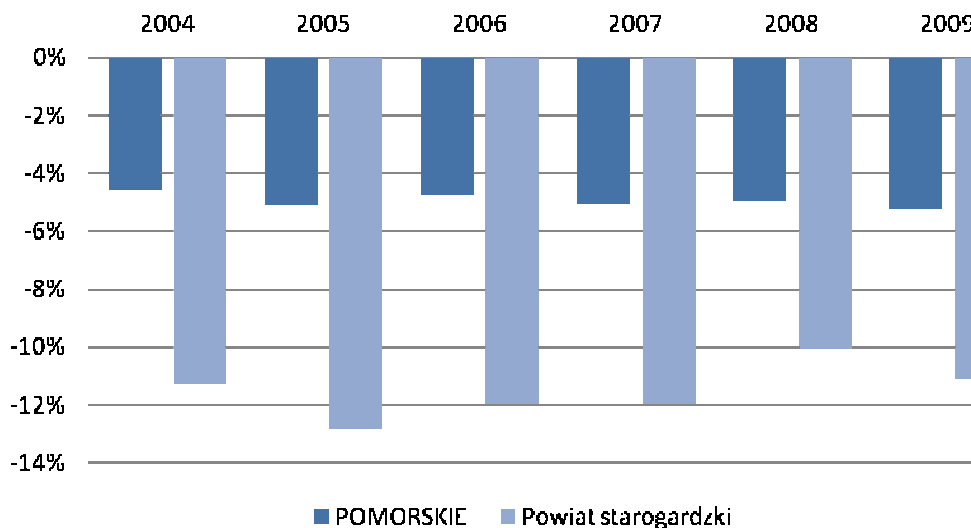
Wyznaczone wskaźniki nie są porównywalne (inny poziom wskaźnika) z danymi publikowanymi dla Polski i województwa pomorskiego w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności. Podstawowa różnica wynika z definicji pracującego, bezrobotnego i przedziału wieku aktywności ekonomicznej.

Analiza danych historycznych pozwala stwierdzić, że wartości analizowanych wskaźników w latach 2004-2009 stale są niższe w powiecie starogardzkim niż w kraju i województwie pomorskim.

¹⁰ Szacowanej na podstawie stopy bezrobocia rejestrowanego.

¹¹ W opracowaniu - w wieku 15-64.

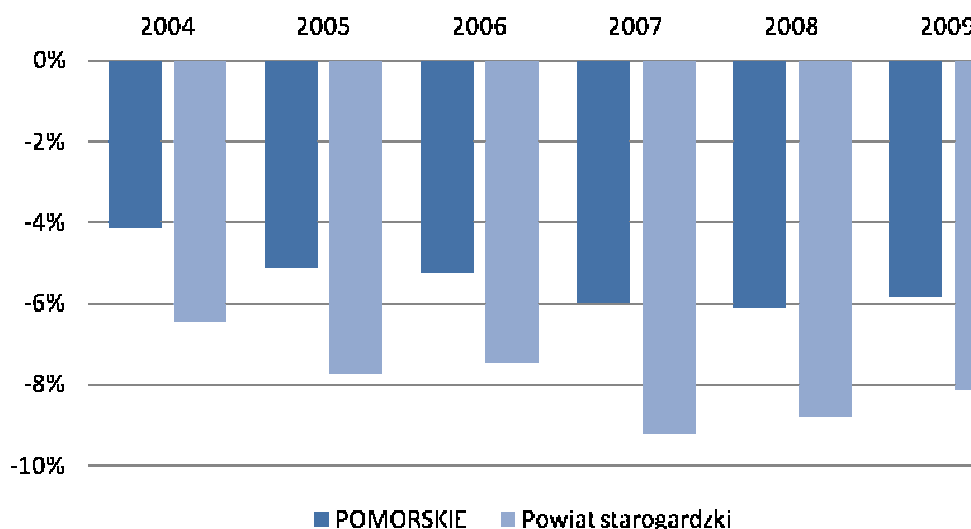
Rysunek 5.3.1.4. Odchylenie wskaźnika zatrudnienia w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim od średniej krajowej w latach 2004-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W badanym okresie wskaźnik zatrudnienia w powiecie starogardzkim był stale niższy od krajowego w granicach 10-13 pp. (od wojewódzkiego niższy o około 5 pp.).

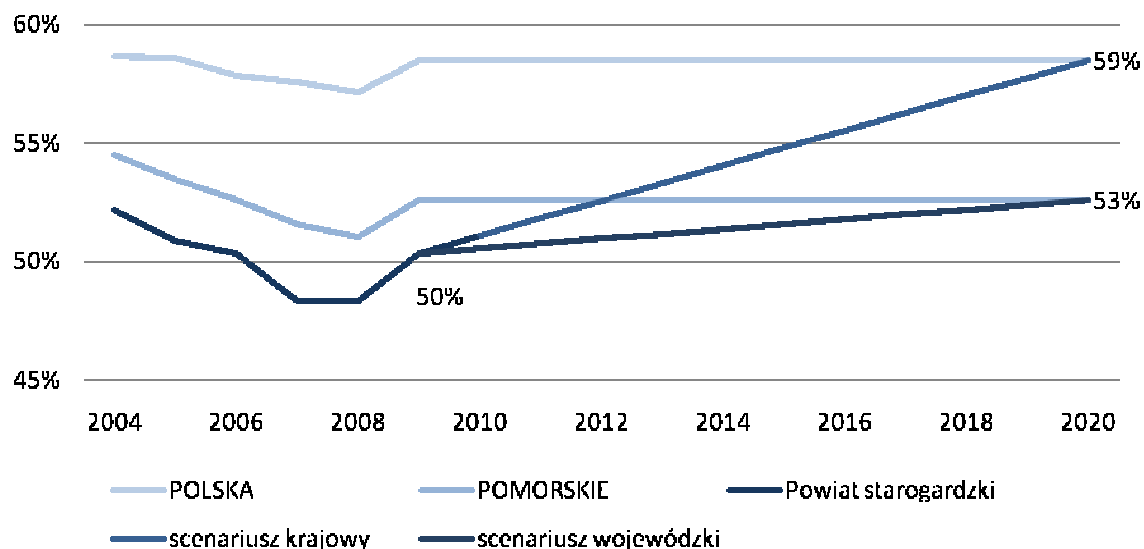
Rysunek 5.3.1.5. Odchylenie współczynnika aktywności zawodowej w powiecie starogardzkim i województwie pomorskim od średniej krajowej w latach 2004-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

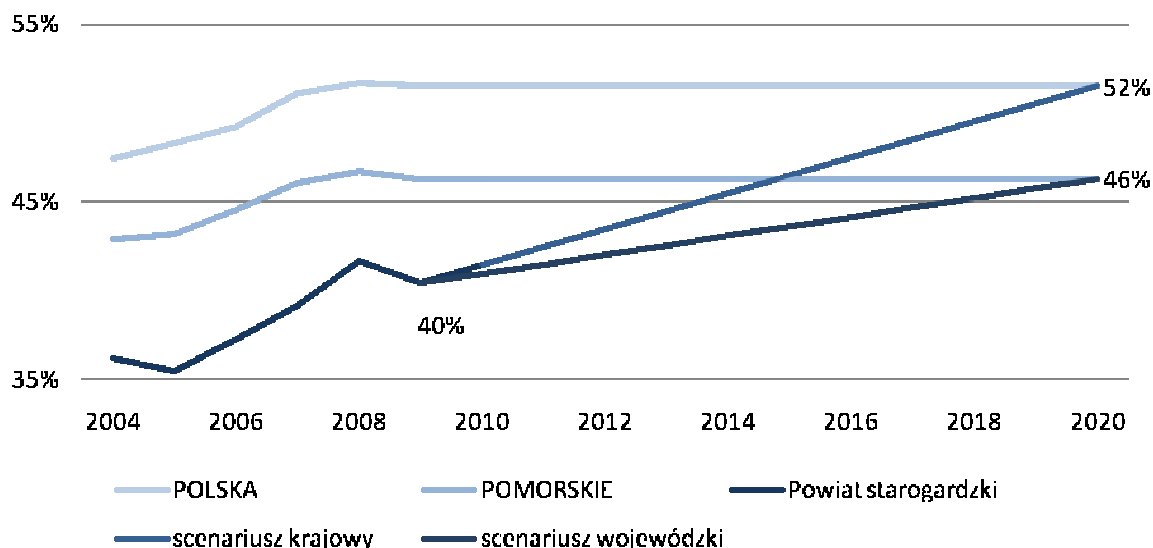
W latach 2007-2009 odchylenie współczynnika aktywności zawodowej w powiecie starogardzkim w stosunku do krajowego zmniejszyło się z 9 pp. do 8 pp.

Rysunek 5.3.1.6. Scenariusze zmian współczynnika aktywności zawodowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 5.3.1.7. Scenariusze zmian wskaźnika zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Różnica w analizowanych wskaźnikach może być traktowana również jako element oceny różnicy w rozwoju gospodarczym powiatu. Z tego względu ocenę osiągnięcia wyznaczonego celu można traktować jako element monitoringu rozwoju sytuacji gospodarczej.

Wyznaczone widełki pomiędzy osiągnięciem poziomu wojewódzkiego i krajowego należy uznać za pozytywny (zachowawczy, ale i realny) scenariusz rozwoju sytuacji na starogardzkim rynku pracy.

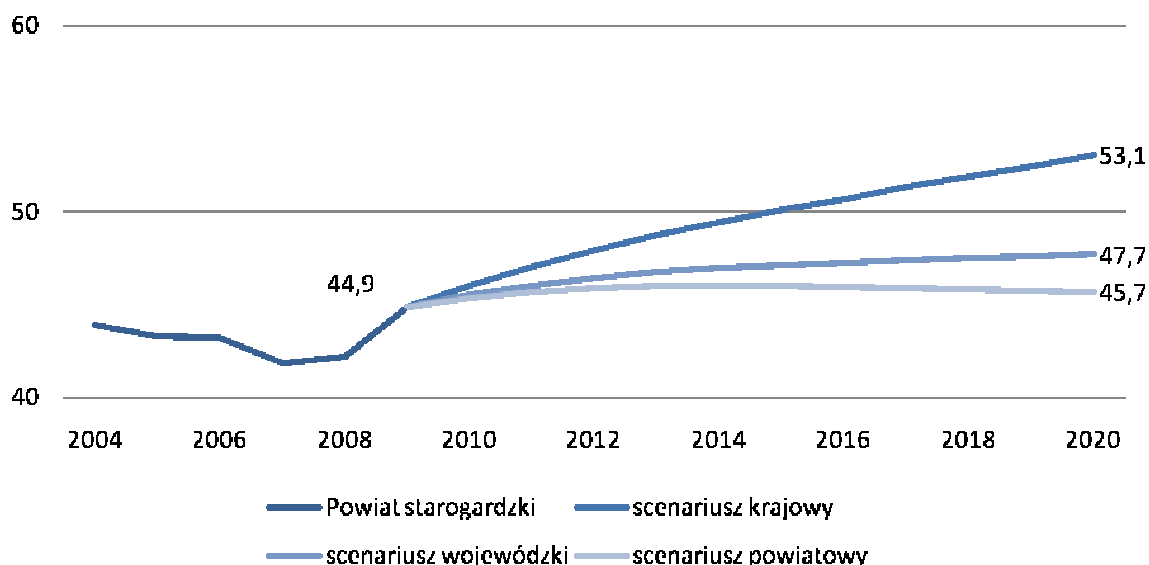
Rozpatrywane są trzy scenariusze (osiągnięcia wartości obecnych wzorca) zmian wskaźnika zatrudnienia i współczynnika aktywności zawodowej w powiecie starogardzkim. W scenariuszu krajowym zakłada się osiągnięcie wskaźników w powiecie starogardzkim w 2020 roku zbliżonych do krajowych obserwowanych w 2009 roku. Oznaczałoby to wzrost wskaźnika zatrudnienia z 40% do 52% oraz współczynnika aktywności zawodowej z 50% do 59%. W scenariuszu wojewódzkim zakłada się osiągnięcie wskaźników w powiecie starogardzkim w 2020 roku zbliżonych do wojewódzkich w 2009 roku. Oznaczałoby to wzrost wskaźnika zatrudnienia z 40% do 46% oraz współczynnika aktywności zawodowej z 50% do 53%. W scenariuszu powiatowym zakłada się utrzymanie wartości wskaźników w latach 2010-2020 na poziomie obserwowanym w 2009 roku w powiecie starogardzkim.

Realizacja różnych scenariuszy znajdzie odzwierciedlenie w różnej sytuacji na rynku pracy wynikającej z innej liczby aktywnych zawodowo i liczby pracujących. Te dwie kategorie wynikające z założonych wartości wskaźników i prognozowanych zmian liczby ludności pozwolą na określenie przewidywanej liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego.

Oszacowane różnice we wskaźniku zatrudnienia i współczynniku aktywności zawodowej można traktować również jako miary rezerw aktywności ekonomicznej i zatrudnienia w powiecie starogardzkim.

Istnieje pewien niewykorzystany potencjał ilościowy w ludności w wieku aktywności zawodowej, którego zagospodarowanie może być szansą rozwojową powiatu.

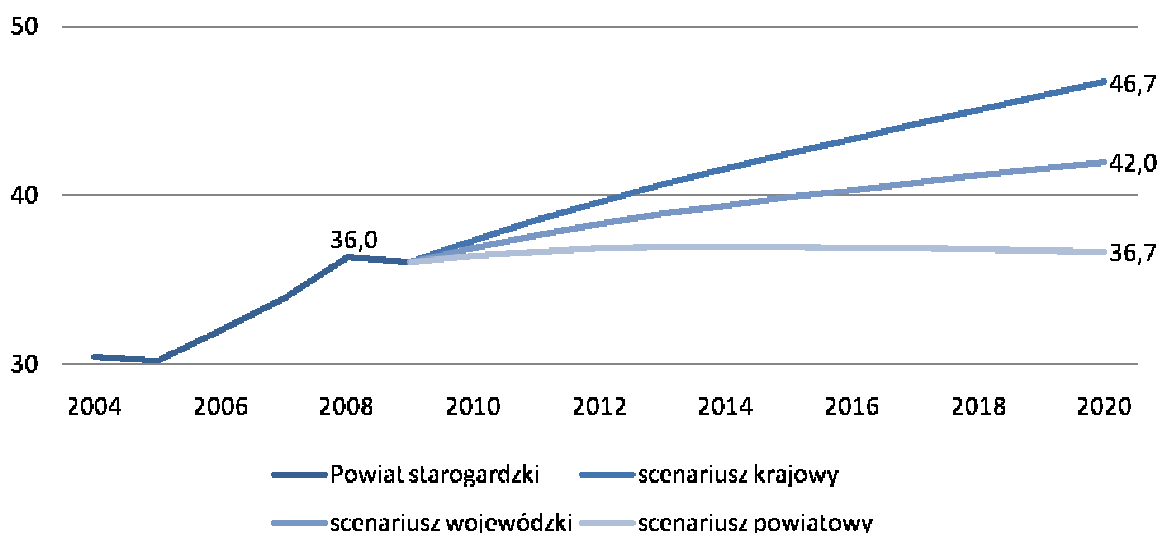
Rysunek 5.3.1.8. Scenariusze zmian liczby aktywnych zawodowo (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Realizacja scenariusza krajowego spowodowałaby wzrost liczby aktywnych zawodowo o 8 tysięcy osób. Realizacja scenariusza wojewódzkiego to wzrost liczby aktywnych zawodowo o niecałe 2 tysiące osób. W scenariuszu powiatowym przewidywany jest nieznaczny wzrost liczby aktywnych zawodowo w powiecie starogardzkim.

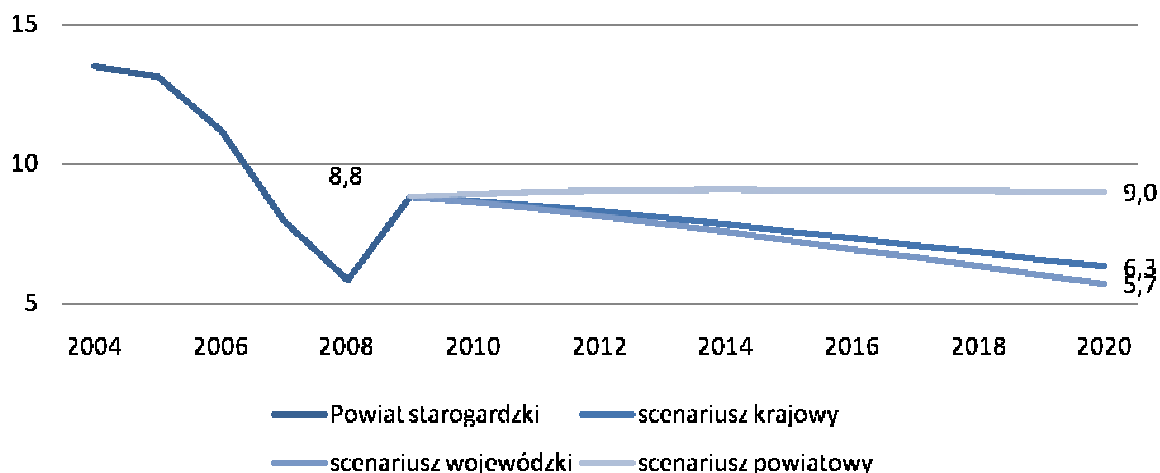
Rysunek 5.3.1.9. Scenariusze zmian liczby pracujących (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Scenariusz powiatowy przewiduje nieznaczny wzrost liczby pracujących. W scenariuszu wojewódzkim należy oczekiwać wzrostu liczby pracujących o 6 tysięcy osób, a krajowym o około 11 tysięcy osób.

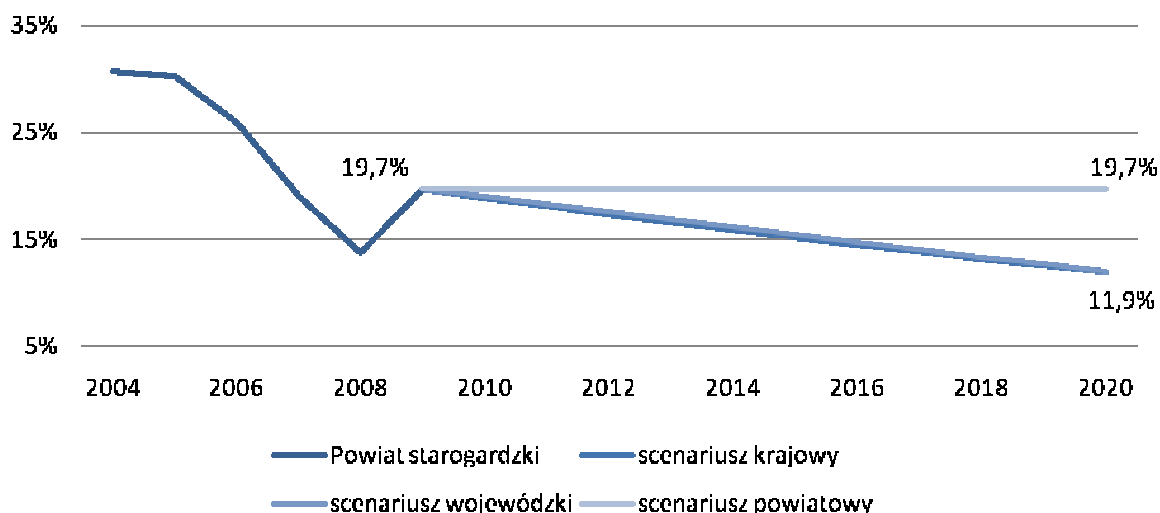
Rysunek 5.3.1.10. Scenariusze zmian liczby bezrobotnych (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przewidywane zmiany liczby bezrobotnych to stabilizacja na poziomie 9 tysięcy osób w scenariuszu powiatowym, spadek do 6,3 tysięcy osób w scenariuszu krajowym oraz spadek do 5,7 tysięcy osób w scenariuszu wojewódzkim.

Rysunek 5.3.1.11. Scenariusze zmian stopy bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Realizacja scenariusza wojewódzkiego i krajowego doprowadziłaby do spadku stopy bezrobocia w powiecie starogardzkim do około 12%. Założenia scenariusza powiatowego skutkują stabilizacją stopy bezrobocia około 20%.

Podobnie jak w przypadku osiągnięcia celów dla wskaźników aktywności ekonomicznej i zatrudnienia, tak i wyznaczone cele dla liczby pracujących (oraz wynikowo dla liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia) należy traktować jako wskazanie pożądanych ścieżek rozwoju sytuacji na rynku pracy.

Monitorowanie odchyleń od założonych wartości można uznać za kolejny element budowy systemu informacji o sytuacji gospodarczej powiatu, który jest niezbędny w procesie przewidywania działań adekwatnych do bieżącej i przewidywanej sytuacji.

Tablica 5.3.1.1. Dane historyczne (2004-2009) oraz scenariusze (2010-2020) dla starogardzkiego rynku pracy

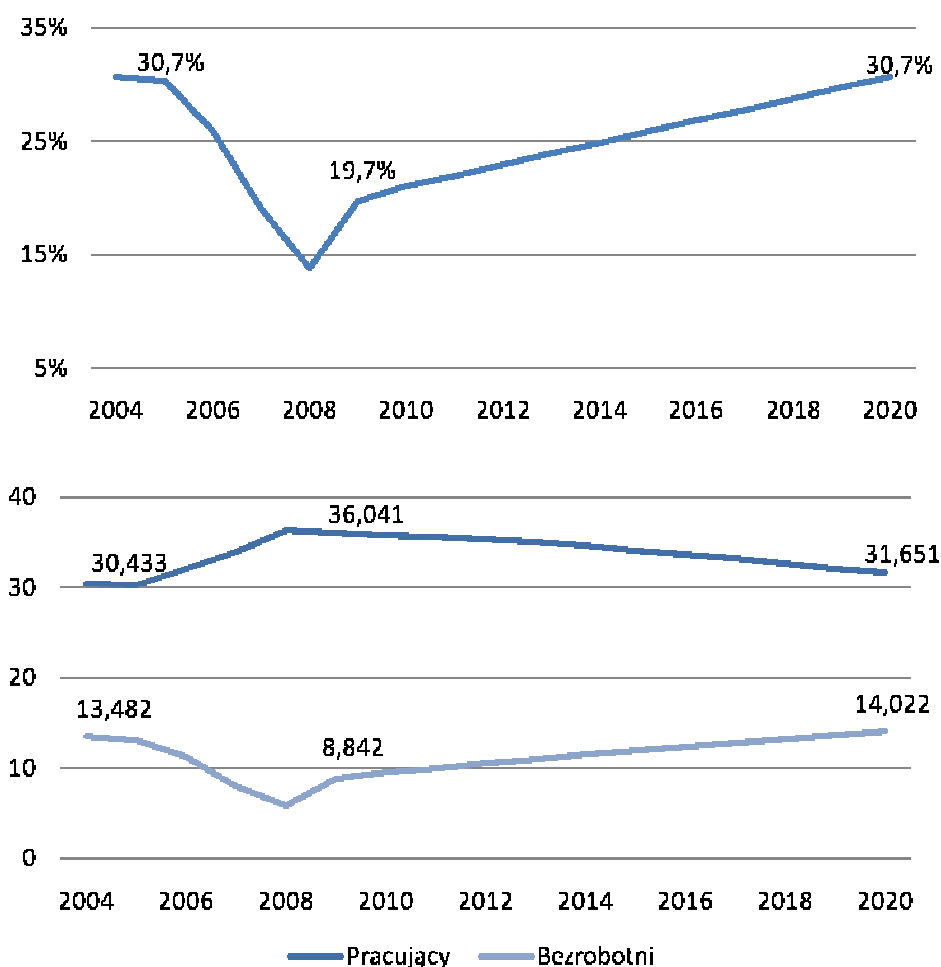
<i>Scenariusz krajowy</i>			
	<i>Liczba pracujących (w osobach)</i>	<i>Liczba bezrobotnych (w osobach)</i>	<i>Stopa bezrobocia</i>
2004	30433	13482	30,7%
2005	30167	13114	30,3%
2006	32032	11196	25,9%
2007	33935	7960	19,0%
2008	36373	5823	13,8%
2009	36041	8842	19,7%
2010	37320	8693	18,9%
2015	42487	7603	15,2%
2020	46730	6334	11,9%
<i>Scenariusz wojewódzki</i>			
	<i>Liczba pracujących (w osobach)</i>	<i>Liczba bezrobotnych (w osobach)</i>	<i>Stopa bezrobocia</i>
2004	30433	13482	30,7%
2005	30167	13114	30,3%
2006	32032	11196	25,9%
2007	33935	7960	19,0%
2008	36373	5823	13,8%
2009	36041	8842	19,7%
2010	36893	8637	19,0%
2015	39886	7263	15,4%
2020	41998	5715	12,0%
<i>Scenariusz powiatowy</i>			
	<i>Liczba pracujących (w osobach)</i>	<i>Liczba bezrobotnych (w osobach)</i>	<i>Stopa bezrobocia</i>
2004	30433	13482	30,7%
2005	30167	13114	30,3%
2006	32032	11196	25,9%
2007	33935	7960	19,0%
2008	36373	5823	13,8%
2009	36041	8842	19,7%
2010	36412	8933	19,7%
2015	36960	9067	19,7%
2020	36675	8998	19,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Scenariusz krajowy i wojewódzki zakładają wzrost współczynnika aktywności zawodowej oraz wskaźnika zatrudnienia, z tego względu należy je traktować jako przewidywania optymistyczne generujące wzrost zatrudnienia i spadek liczby bezrobotnych (również stopy bezrobocia).

Scenariusz powiatowy to scenariusz stagnacyjny zamrażający sytuację bieżącą (2009-2010) na rynku pracy.

Rysunek 5.3.1.12. Scenariusz pesymistyczny – stopa bezrobocia (w %), liczba pracujących (w tys. osób), liczba bezrobotnych (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wszystkie te scenariusze przewidują wzrost liczby pracujących, co wskazuje, że tylko generowanie nowych miejsc pracy nie pogorszy sytuacji na rynku pracy.

Należy jednak wskazać możliwość negatywnego rozwoju sytuacji na rynku pracy w przypadku realizacji pesymistycznych prognoz dla gospodarki polskiej i europejskiej (kolejne spowolnienie gospodarcze).

W tym scenariuszu przyjęto osiągnięcie stopy bezrobocia w 2020 roku obserwowanej w roku 2004. W takiej sytuacji należałoby się spodziewać wzrostu liczby bezrobotnych do 14 tysięcy osób oraz spadku liczby pracujących do 31,6 tysięcy osób.

Zidentyfikowanie takiego kierunku zmian charakterystyk opisujących rynek pracy powinno być sygnałem ostrzegawczym wskazującym na podjęcie dodatkowych, wyważonych działań w celu minimalizacji negatywnych zmian gospodarczych.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

5.3.2. Rozwój gospodarczy - cele

W raporcie pierwszym „Identyfikacja wewnętrznych i zewnętrznych zjawisk wpływających na gospodarkę i rynek pracy powiatu starogardzkiego do roku 2020” sformułowano kilka generalnych wniosków dotyczących rozwoju gospodarczego powiatu starogardzkiego na tle województwa pomorskiego i kraju oraz wyspecyfikowano szczególnie istotne obszary w sferze gospodarki.

Obszary szczególnie istotne w sferze gospodarki

Stymulacja Produktu Krajowego Brutto – wydajniejsza gospodarka.

Utrzymanie specjalizacji przemysłowej wraz z aktywizacją usług – szczególnie rynkowych.

Poprawa klimatu inwestycyjnego.

Zmiana struktury produkcji przemysłowej – wzrost produktywności.

Stymulacja wzrostu wynagrodzeń poprzez polepszanie jakości kapitału ludzkiego.

Stymulacja przedsiębiorczości – utrzymanie dynamiki przyrostu liczby firm – dorównanie poziomowi krajowemu, następnie wojewódzkiemu.

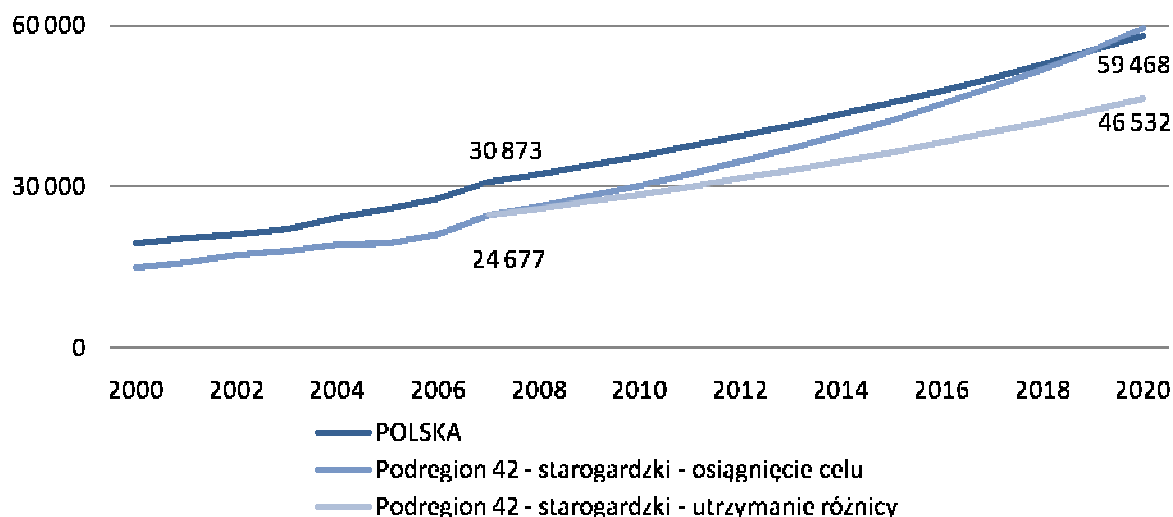
Promocja miasta powiatowego jako centrum aktywności gospodarczej.

Wnikliwa analiza zróżnicowania przestrzennego powiatu.

Skupienie uwagi na problemach gmin – świadomość zrównoważonego rozwoju.

Na podstawie tych wniosków podjęto próbę określenia celów rozwoju gospodarczego dla powiatu. Podstawowe założenie w przewidywaniu (scenariuszach) rozwoju gospodarczego nawiązuje do koncepcji osiągnięcia celów zdefiniowanych jako obecne stany zmiennych we wzorcu (województwo lub kraj) lub jako przewidywane stany we wzorcu. W tej części opracowania przyjęto zasadę prezentacji ścieżki osiągnięcia celu określonego jako przyszły (przewidywany) stan badanej zmiennej we wzorcu.

Rysunek 5.3.2.1. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca

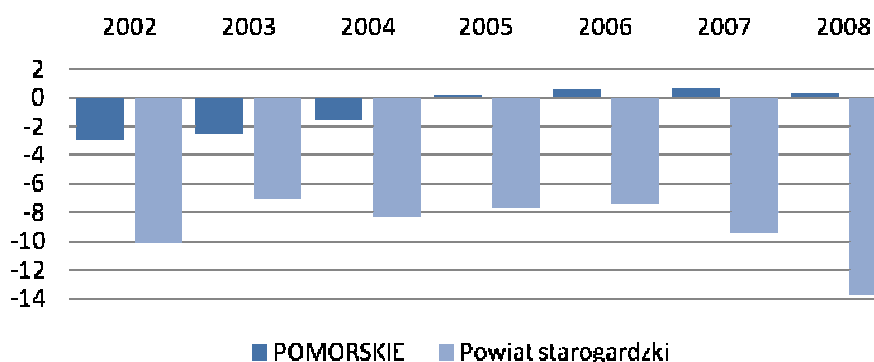

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przy założeniu, że Produkt Krajowy Brutto na mieszkańca w Polsce będzie się zwiększać 5% rocznie osiągnięcie zbliżonego (przewidywanego) poziomu w podregionie starogardzkim w 2020 roku wymagałoby dynamiki rzędu 7% rocznie. Utrzymanie podobnej dynamiki zmian w kraju i podregionie spowodowałoby ugruntowanie znacznej (20%) różnicy.

Analiza danych historycznych wskazuje, że trwale utrzymanie znacznie wyższej dynamiki wzrostu PKB na mieszkańca w podregionie starogardzkim w stosunku do kraju (województwa) jest praktycznie niemożliwe. Z tego względu za sytuację dopuszczalną (pozytywną) należy przyjąć zmniejszanie odchylenia, a raczej niedopuszczanie do kolejnego wzrostu różnicy.

Rysunek 5.3.2.2. Odchylenie od średniego miesięcznego wynagrodzenia brutto

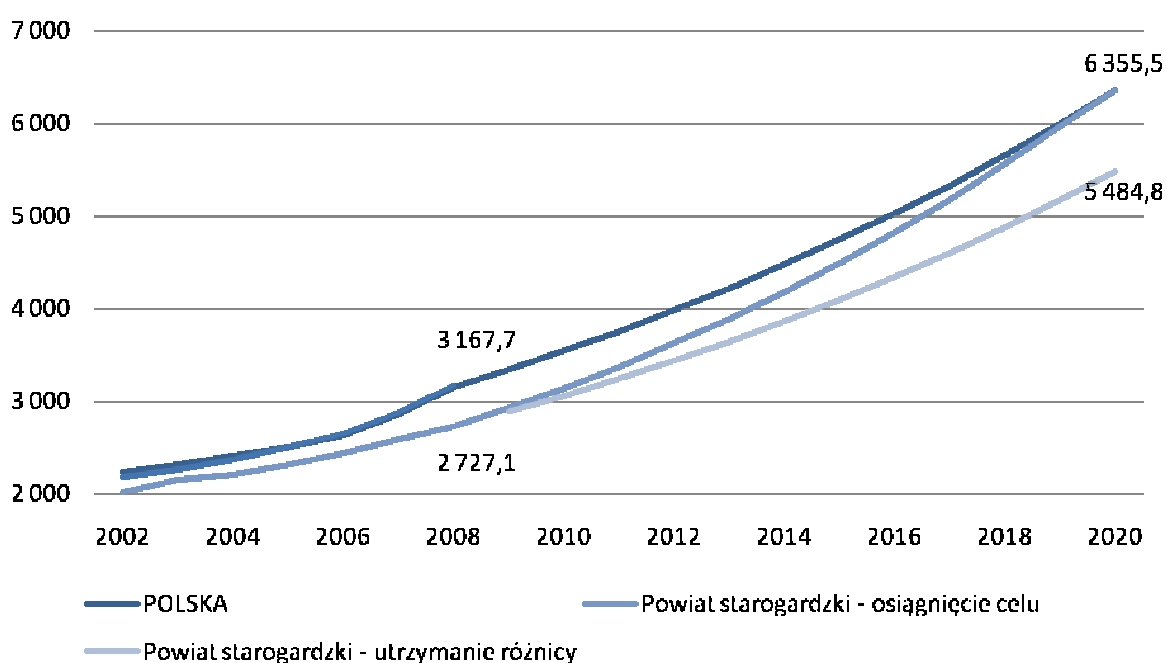
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2006-2008 pogłębiła się, i tak znaczna, różnica średnich wynagrodzeń brutto w powiecie starogardzkim w stosunku do kraju i województwa. Odchylenie to w 2008 roku

sięgnęło prawie 14%. Przy założeniu dynamiki wzrostu płacy przeciętnej w Polsce w latach 2009-2020 na poziomie 6% rocznie, przeciętne wynagrodzenie w powiecie starogardzkim powinno wzrastać o 7,5% rocznie (1,5 pp. szybciej niż w kraju), aby było możliwe wyrównanie poziomu płac przewidywanych w 2020 roku.

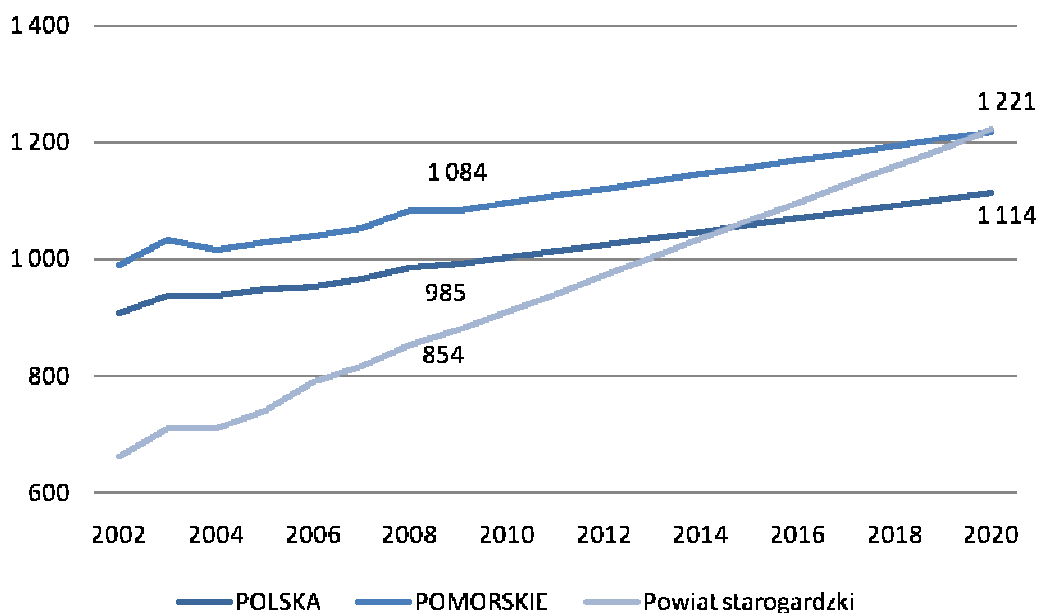
Realizacja tak ambitnego celu w kontekście analizy różnic historycznych wydaje się wręcz niemożliwa. Dlatego raczej należy rekomendować obserwowanie zmian różnicy i skupienie szczególnej uwagi w przypadku dalszego rozwarstwienia dochodów.

Rysunek 5.3.2.3. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 5.3.2.4. Podmioty gospodarcze na 10 tysięcy mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szansą rozwojową powiatu starogardzkiego jest przedsiębiorczość mieszkańców.

Przy utrzymaniu historycznej tendencji wzrostu liczby podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców należy się spodziewać, że do 2015 roku zostanie osiągnięty poziom przewidywany wskaźnika dla kraju, a w 2020 roku przewidywany dla województwa pomorskiego (około 1200 podmiotów gospodarczych na 10 tysięcy mieszkańców).

Tak dynamiczny przyrost liczby firm powinien stanowić podstawę wyrównywania (do krajowego i wojewódzkiego) poziomu rozwoju gospodarczego.

5.4. Przedsiębiorczość – wyniki badań ankietowych

Ankietę przeprowadzono wśród 321 przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu starogardzkiego. Firmy do badania wyłoniono w sposób losowy, jednak przy uwzględnieniu członków Klubu Biznesu. Realizacja badania trwała od 2 lutego do 11 marca 2010 roku.

Zbadana została frakcja około 3% podmiotów gospodarczych (należy wskazać, że w BAEL badana jest frakcja 0,3% (czyli dziesięciokrotnie mniejsza) osób w wieku aktywności zawodowej).

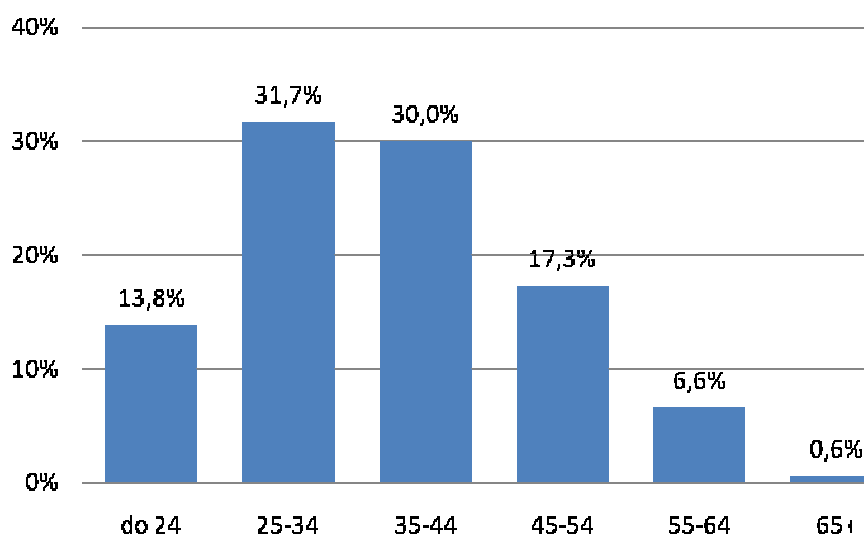
W badaniu uwzględniono następujące obszary badawcze: rynek pracy – struktura, prowadzenie działalności gospodarczej – determinanty i obszary pomocy, sytuacja społeczno-gospodarcza – determinanty oraz sposoby promocji powiatu.

Uzyskano wyniki (rozkłady odpowiedzi) w wybranych obszarach dotyczących gospodarki powiatu starogardzkiego wyodrębnionych w pierwszym etapie badania (podczas konsultacji z aktorami życia społeczno-gospodarczego).

RYNEK PRACY - STRUKTURA

Pierwsza część ankiety dotyczyła próby określenia struktury rynku pracy w powiecie starogardzkim. Był to szczególnie brak informacyjny zidentyfikowany w pierwszej części projektu. Analiza struktury rynku pracy pozwoli na wskazanie kluczowych obszarów istotnych (wymagających uwagi) w momencie pozytywnych, jak i negatywnych przyszłych procesów.

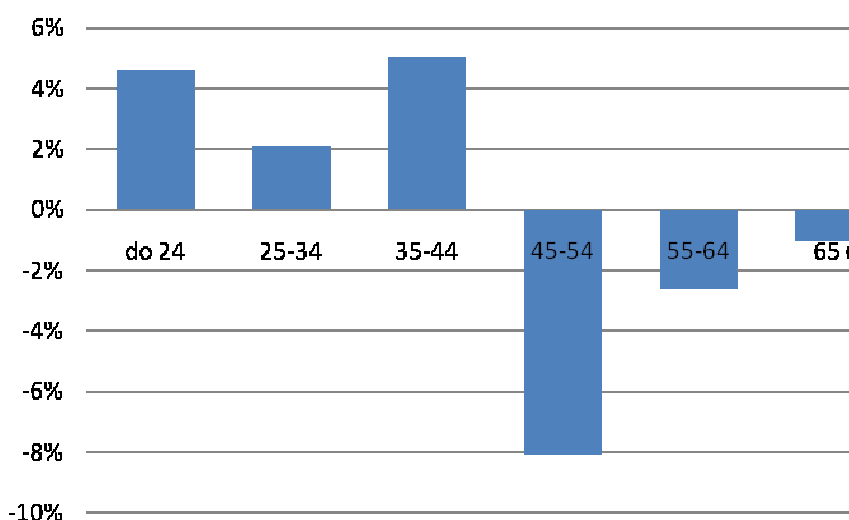
Rysunek 5.4.1. Wiek pracowników (1a)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

W badanych podmiotach gospodarczych najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa 25-34 lata (około 32%). Prawie 2/3 to osoby w wieku mobilnym (25-44). Około 14% to osoby w wieku do 24 lat, a jedna czwarta w wieku powyżej 44 lat.

Rysunek 5.4.1a. Różnice w strukturze wiekowej pracowników w powiecie starogardzkim i w Polsce

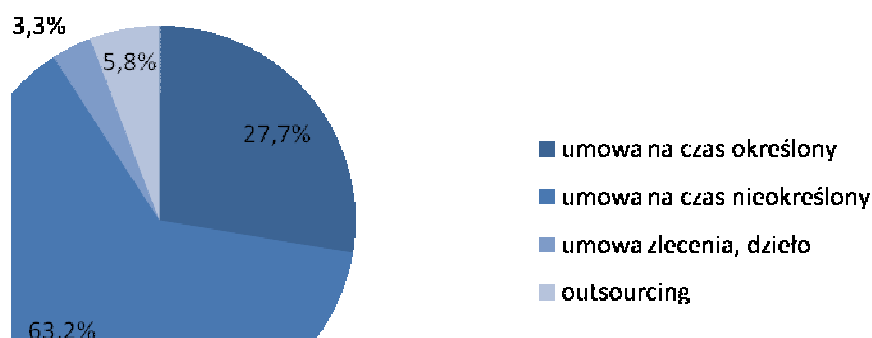
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Obserwowany jest wyższy niż w Polsce udział pracujących w wieko do 44 lat (o około 12 pp.) oraz niższy udział pracujących w wieku 45-54 lata (o 8 pp.).

Wskazuje to na stosunkowo młodą populację pracujących, ale równocześnie niższą aktywność na rynku pracy osób powyżej 45 roku życia.

Taka struktura obrazuje konieczność zwrócenia uwagi na aktywność szkoleniową (podnoszenie kwalifikacji) oraz działania aktywizujące osoby dojrzałe (wzrost aktywności osób w wieku niemobilnym). Szczególnie w kontekście zmian struktury wiekowej populacji.

Rysunek 5.4.2. Forma zatrudnienia/współpracy (2)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Prawie 2/3 pracujących posiada umowę na czas nieokreślony. W Polsce odsetek ten jest nieznacznie wyższy (w kraj obserwujemy stabilniejszy, ale mniej elastyczny rynek pracy).

Rysunek 5.4.3. Płeć pracowników (3a)

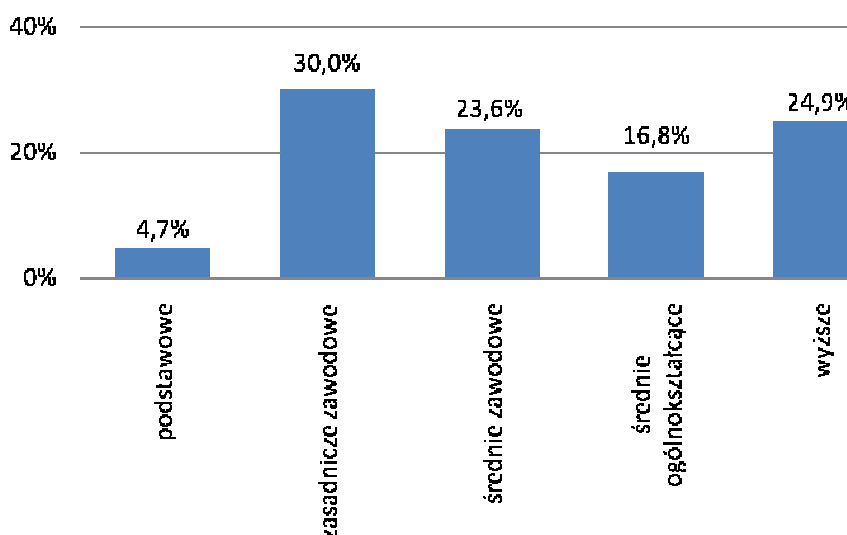

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Ze względu na płeć w powiecie starogardzkim występuje nadwyżka udziału mężczyzn na rynku pracy (podobna jak w Polsce).

W miarę stabilna, obserwowana w Polsce i wielu krajach europejskich, różnica liczby pracujących kobiet i mężczyzn (w stosunku 45%-55%) wskazuje na nieprzywiązywanie szczególnej uwagi procesom wyrównywania tej różnicy.

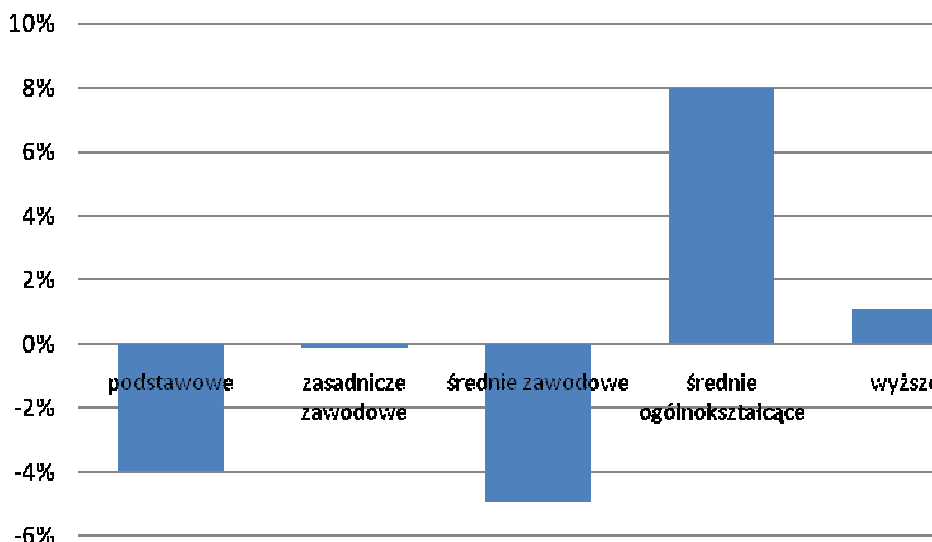
Rysunek 5.4.4. Wykształcenie pracowników (4a)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Najliczniejszą grupę pracujących stanowią osoby z wykształceniem zawodowym. Następną z wykształceniem wyższym i średnim zawodowym. Jedyne niecałe 5% pracujących legitymuje się wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym.

Rysunek 5.4.4a. Różnice w strukturze wykształcenia pracowników

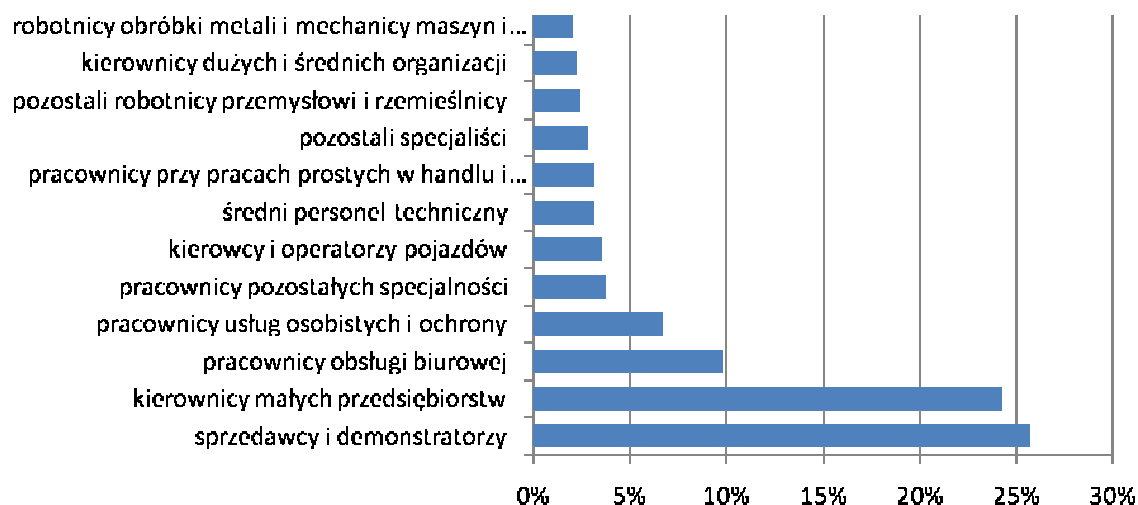
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

W powiecie starogardzkim pracuje znacznie wyższy odsetek (niż średnio w Polsce) osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Także nieznacznie wyższy odsetek pracujących z wykształceniem wyższym. Natomiast niższy odsetek z wykształceniem średnim zawodowym i podstawowym.

Pozytywnie należy ocenić fakt przesunięcia pracujących w kierunku średniego i wyższego wykształcenia.

Niepokojąca może być jednak nadwyżka osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym nad średnim zawodowym. Takie przesunięcie może skutkować bieżącym brakiem pracujących z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi, lecz w przyszłości może dawać większą szansę skutecznego przekwalifikowania osób z wykształceniem ogólnym.

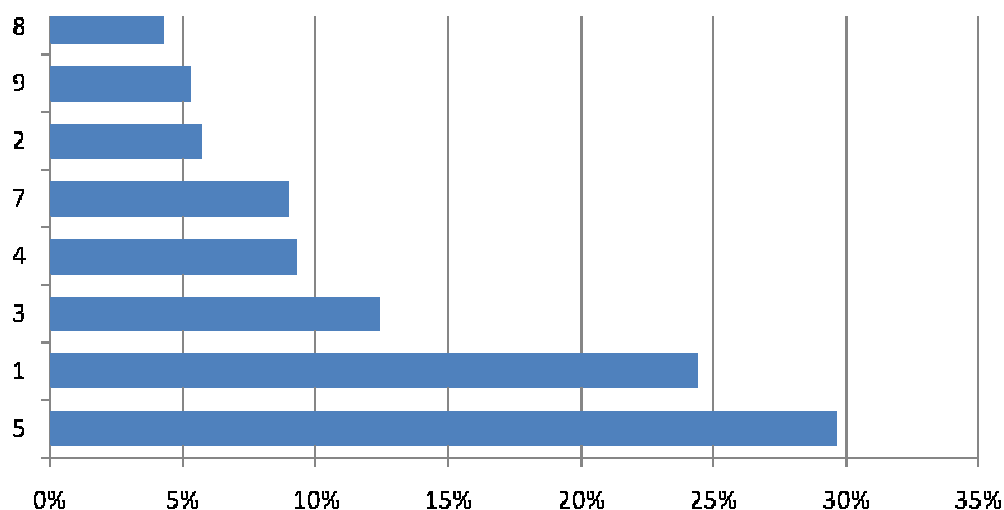
Rysunek 5.4.5. Struktura zawodowa pracujących (5)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Najliczniej reprezentowane grupy zawodowe to pracownicy handlu (sprzedawcy) oraz menadżerowie średniego szczebla (kierownicy). Następnie pracownicy biurowi i pracownicy usług osobistych.

Rysunek 5.4.6. Struktura zawodowa pracujących (5) – wielkie grupy zawodowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

W przekroju wielkich grup zawodowych dominują pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, następnie przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (kierownicy małych przedsiębiorstw) oraz technicy i inny średni personel.

Ta część badania pozwoliła na częściowe uzupełnienie jednej z najistotniejszych luk informacyjnych. Analiza struktury rynku pracy wraz z odniesieniem do struktury krajowej i wojewódzkiej, pozwala na formułowanie wniosków o obszarach szczególnego zainteresowania.

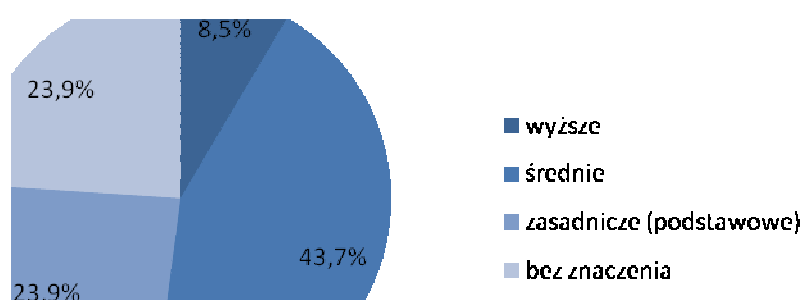
Wyniki badania wskazują, że w powiecie starogardzkim pracują ludzie w wieku mobilnym (aktywność osób w wieku dojrzałym jest mniejsza). Rynek pracy jest elastyczniejszy niż w kraju. Struktura wykształcenia jest korzystniejsza (wyższy udział pracujących z wykształceniem średnim i wyższym). Dominują handel i usługi.

OCZEKIWANIA PRACODAWCÓW

Drugi element poddany badaniu dotyczył oczekiwań pracodawców w stosunku do pracowników (obecnych i potencjalnych) zarówno w obszarze kwalifikacji, jak i kompetencji społecznych.

Rysunek 5.4.7. Oczekiwania pracodawców - wykształcenie (6.1)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

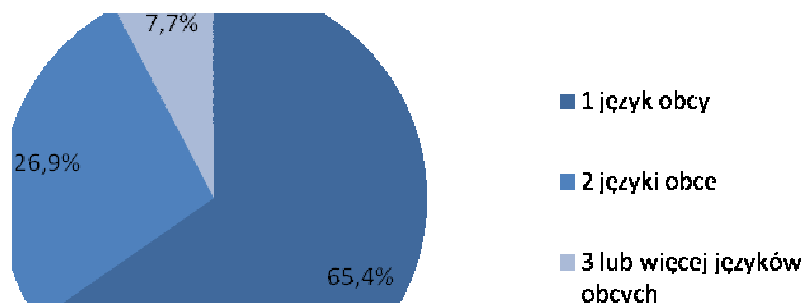
Najwyższe zapotrzebowanie wykazano dla osób z wykształceniem średnim (nieznacznie więcej niż w przekroju obecnie pracujących). Zbliżone zapotrzebowanie na pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym oraz znacznie niższe na pracujących z wykształceniem wyższym (w stosunku do struktury bieżącej).

Oczekiwania pracodawców w kwestii wykształcenia pracowników są zbliżone do obecnej struktury pracujących. Niepokojący jest fakt niskiego zapotrzebowania na wykształcenie wyższe w kontekście rosnącego udziału tej grupy wykształcenia w populacji.

Jednakże należy wskazać, że efektywne wykorzystanie zasobów pracy nie musi zawsze wiązać się z ciągłym podnoszeniem poziomu wykształcenia (często kosztem braku kwalifikacji zawodowych).

Uświadomienie tego faktu daje szanse efektywniejszego wykorzystania zasobów kapitału ludzkiego oraz zoptymalizowania kosztów edukacji.

Rysunek 5.4.8. Oczekiwania pracodawców – języki obce (6.2)

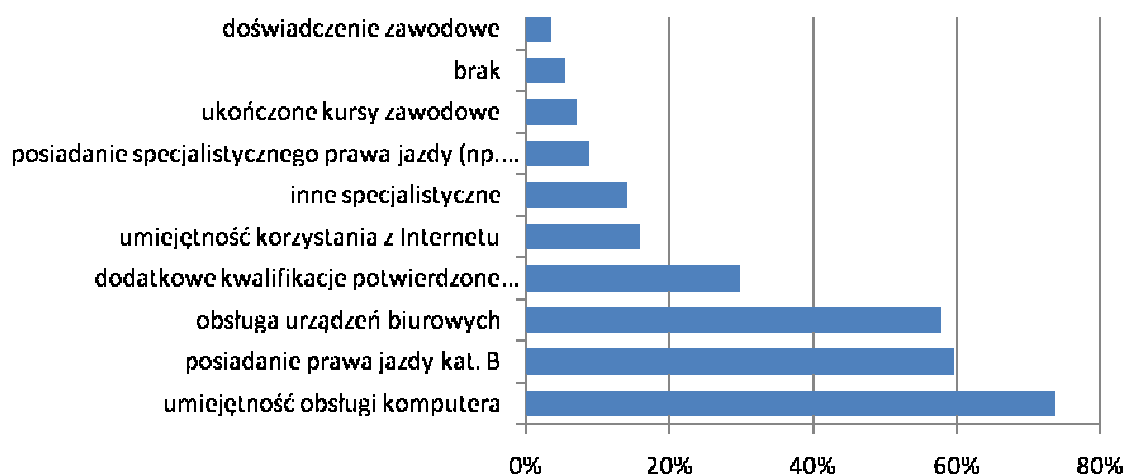

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Dwie trzecie spośród uznających posługiwanie się językiem obcym jako istotną umiejętność wskazywało jeden język obcy.

Szczególny nacisk w tym kontekście należałoby położyć na powszechną edukację w kierunku efektywnej nauki przynajmniej jednego języka obcego na wszystkich poziomach edukacji.

Rysunek 5.4.9. Oczekiwania pracodawców - kwalifikacje (6.3)

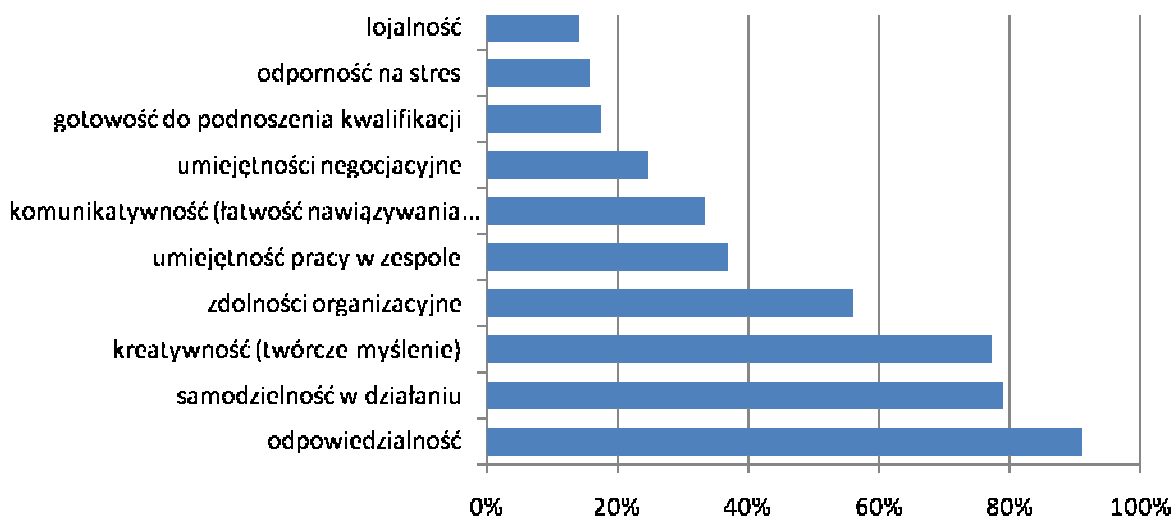

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Kluczowe kwalifikacje to: obsługa komputera; prawo jazdy kat. B; obsługa urządzeń biurowych; inne, dodatkowe kwalifikacje – potwierdzone dokumentem.

Relatywnie niski jest wymóg posiadania doświadczenia zawodowego i ukończenia kursów zawodowych.

Rysunek 5.4.10. Oczekiwania pracodawców – kompetencje społeczne (6.4)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Kluczowe kompetencje społeczne to: odpowiedzialność, samodzielność w działaniu, kreatywność (twórcze myślenie), zdolności organizacyjne.

W dalszej kolejności: zdolności organizacyjne, umiejętność pracy w zespole, komunikatywność, umiejętności negocjacyjne.

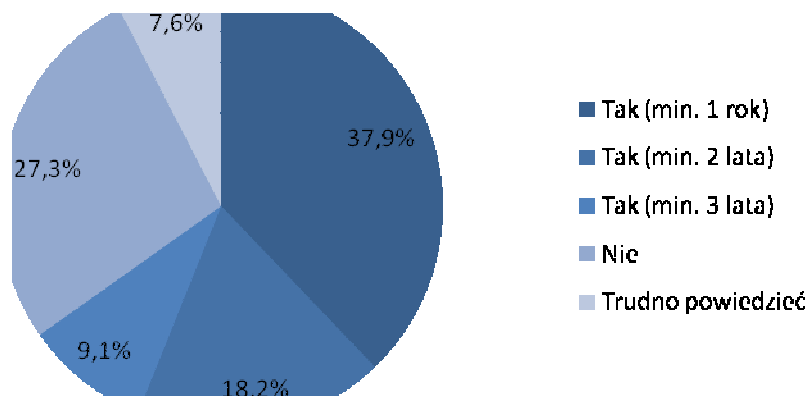
Rzadziej: gotowość do podnoszenia kwalifikacji, odporność na stres, lojalność.

W obszarze kwalifikacji jednoznaczne wskazania to umiejętności informatyczne, prawo jazdy kat. B oraz obsługa urządzeń biurowych.

Rekomendowany jest szczególny nacisk na te obszary na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Aktualizacja (poszerzenie) programów przedmiotów informatycznych oraz techniki biurowej, a także umożliwienie (promocja) uzyskiwania prawa jazdy („Absolwent bez prawa jazdy, to wstyd”).

Upowszechnianie kompetencji społecznych to również sprawa edukacji na wszystkich poziomach kształcenia.

Rysunek 5.4.11. Oczekiwania pracodawców – doświadczenie zawodowe (6.5)

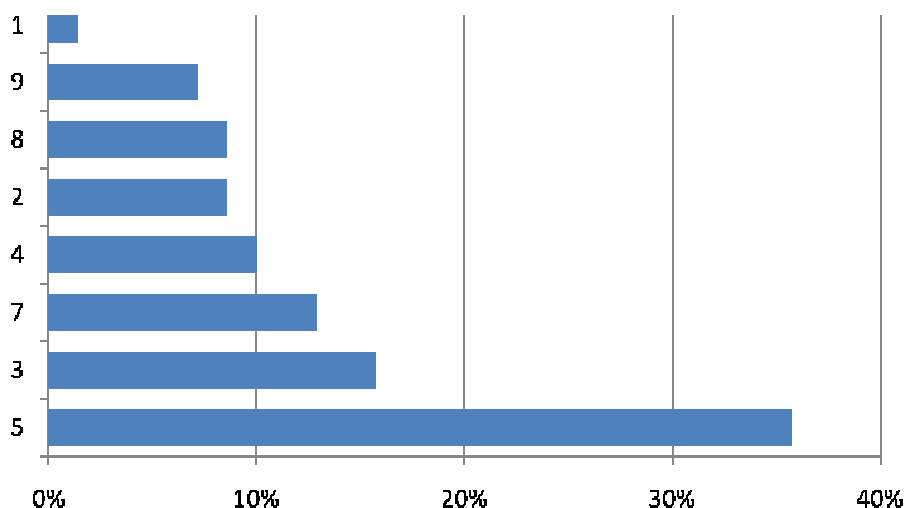

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość (około 40%) wymaga przynajmniej rocznego doświadczenia zawodowego lub nie wymaga doświadczenia wcale (27%).

Z uwagi na to należałoby rozważyć rozbudowanie systemu praktyk zawodowych (staży), ale dostosowanych do wymogów rynku (klasy patronackie, kierunki, kwalifikacje zamawiane).

Rysunek 5.4.12. Oczekiwania pracodawców - zawody (6)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Zapotrzebowanie na zawody: pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy i inny średni personel, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy.

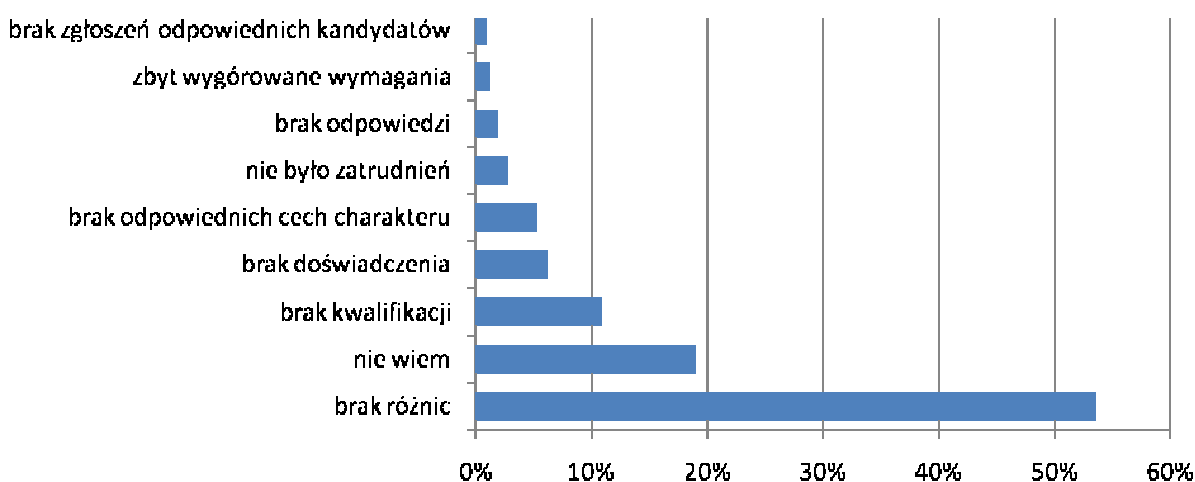
Uzyskano jednak jedynie śladowe informacje o przewidywanym zapotrzebowaniu na zawody, kwalifikacje i kompetencje.

Z tej części badania oraz dodatkowych informacji o braku wskazówek dla edukacji rysuje się następujący obraz powiązań pomiędzy systemem edukacji, a rynkiem pracy.

Brak przewidywanych zmian w zatrudnieniu – brak informacji o potrzebach – brak reakcji ze strony systemu edukacji – luki (niedopasowania) na rynku pracy.

Przerwanie tego pasma „braków – niemocy” powinno stanowić jeden z podstawowych celów działań zaradczych.

Rysunek 5.4.13. Obszary różnic w oczekiwaniach pracodawców (7)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość pracodawców nie obserwuje różnic pomiędzy wymaganiami, a cechami kandydatów do pracy.

Około 10% wskazuje brak kwalifikacji, a 6% brak doświadczenia.

Pocieszający jest fakt, że większość pracodawców nie widzi różnic w swoich oczekiwaniach, a cechach zgłaszających się kandydatów. Jednak na kolejnych miejscach pojawiają się brak kwalifikacji (ale jakich?) oraz brak doświadczenia (ale w jaki sposób je uzyskać?).

Rysunek 5.4.14. Aktualne problemy na rynku pracy według pracodawców (8)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Aktualne problemy na rynku pracy to: branżę dotknął kryzys gospodarczy (70%), niskie kwalifikacje kandydatów, wysokie oczekiwania kandydatów, brak wyspecjalizowanej kadry, brak odpowiednich szkoleń.

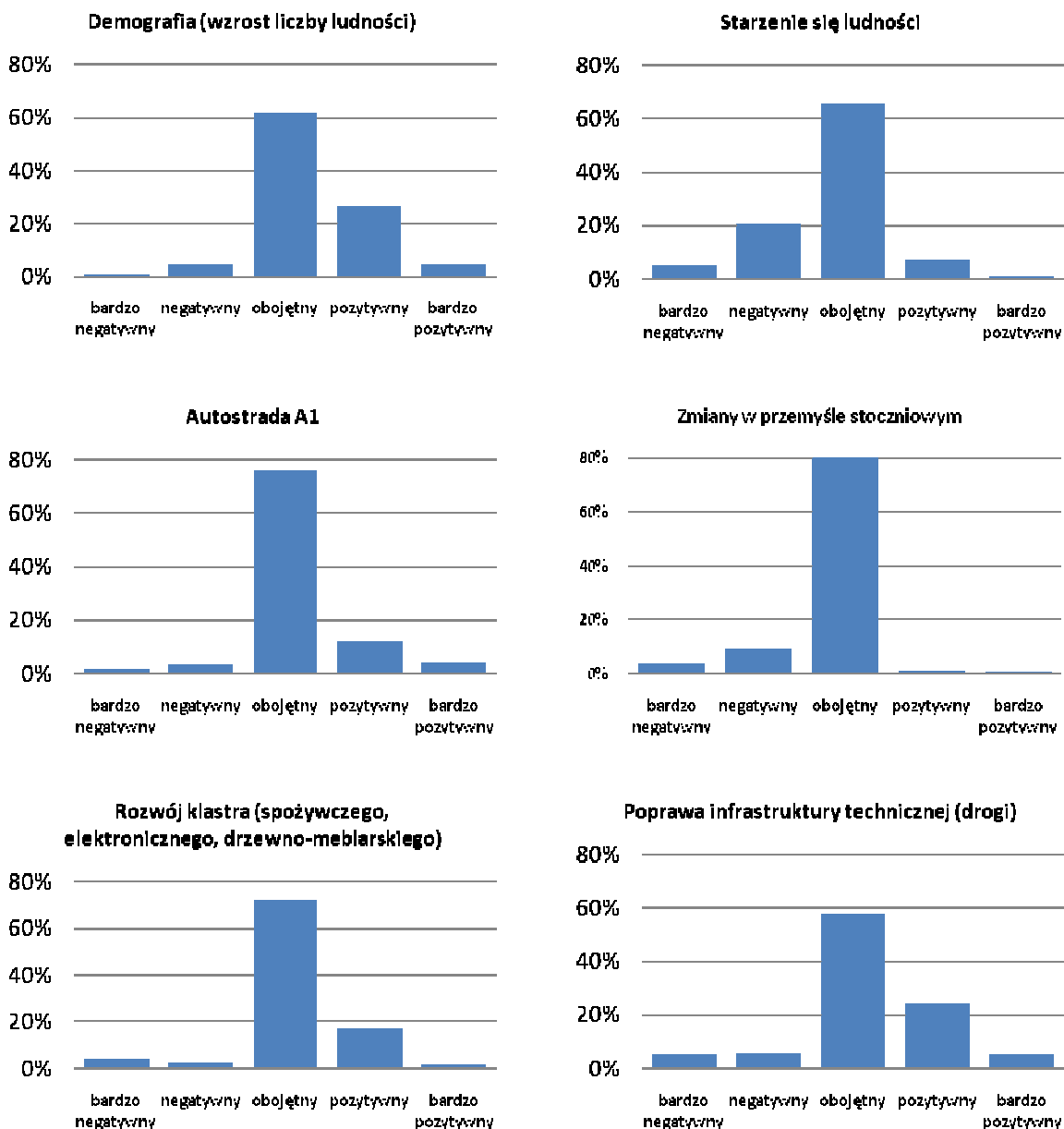
KLUCZOWE KOMPETENCJE: obsługa komputera, prawo jazdy, język obcy – niezależnie od poziomu wykształcenia.

Wskazówka: wykształcenie średnie zawodowe + potwierdzone kwalifikacje (dyplomy, certyfikaty).

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

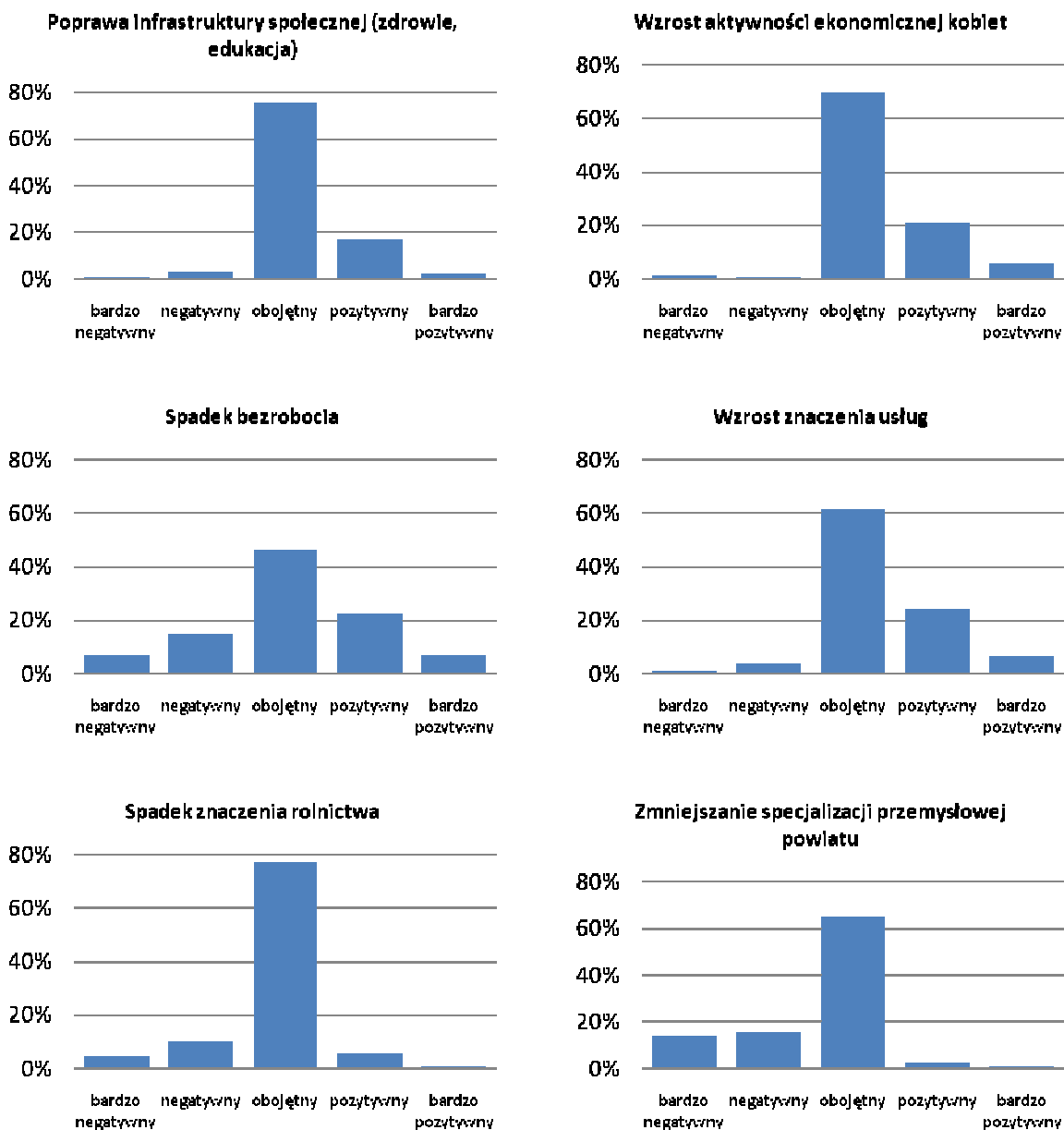
Kolejny obszar zainteresowania to czynniki determinujące działalność gospodarczą na terenie powiatu starogardzkiego. Zostały one wyodrębnione również w wyniku konsultacji z uczestnikami życia gospodarczego.

Rysunek 5.4.15. Wpływ czynników na działalność gospodarczą (9)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Rysunek 5.4.16. Wpływ czynników na działalność gospodarczą (9)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość wyspecyfikowanych czynników nie wpływa, według respondentów, na działalność gospodarczą, ani pozytywnie, ani negatywnie (60-80%). Jedynie poprawa infrastruktury technicznej (drogi) oraz spadek bezrobocia, jako czynniki bezpośrednio dotyczące przedsiębiorców (także jako obywateli), charakteryzują się silniejszym wpływem.

Należy stwierdzić, że czynniki związane z demografią i rynkiem pracy identyfikowane są zgodnie z intuicyjną oceną stymulant i destymulant rozwoju gospodarczego. Przewaga pozytywnej oceny wpływu występuje dla wzrostu liczby ludności, wzrostu aktywności ekonomicznej kobiet oraz spadku bezrobocia. Starzenie się ludności oceniane jest jako czynnik negatywny.

Poprawa infrastruktury oceniana jest pozytywnie. Jednak szczególna uwaga zwrócona jest na infrastrukturę techniczną (drogi), ale nie na autostradę (niższy odsetek ocen pozytywnych). Również infrastruktura społeczna (zdrowie, edukacja) nie jest postrzegana jako czynnik determinujący.

Najliczniejsza grupa czynników dotyczyła zmian strukturalnych gospodarki powiatu.

Zmiany w przemyśle stoczniowym oceniane są jako czynnik negatywny, jednak jedynie 20% respondentów traktuje je jako czynnik nie obojętny. Również spadek znaczenia rolnictwa nie jest czynnikiem uznawanym za determinujący, choć raczej negatywny.

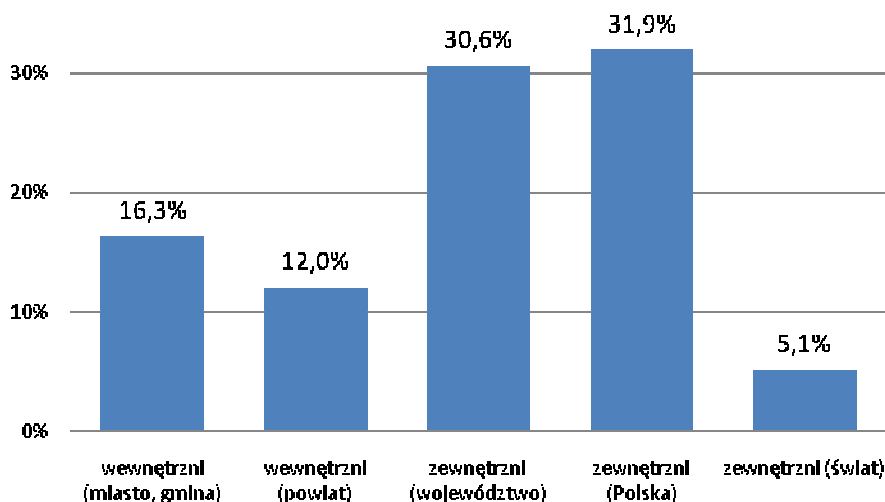
Rozwój klastra (spożywczego, elektronicznego, drzewno-meblarskiego) przez 20% respondentów traktowany jest jako pozytywny. Natomiast 10% jest odmiennego zdania.

Najwyższy wpływ na działalność gospodarczą badanych firm uzyskano dla wzrostu znaczenia usług (ponad 30% pozytywnie) oraz zmniejszenia specjalizacji przemysłowej powiatu (około 30% negatywnie).

Uzyskane wyniki (przeważająca część odpowiedzi w grupie – obojętne) pozwalają sformułować pytanie: Jeśli na działalność gospodarczą nie wpływają podstawowe czynniki społeczno-ekonomiczne, to co tą działalność determinuje?

Pewna próba odpowiedzi na to pytanie znajduje się w dalszych, szczegółowych pytaniach dotyczących działalności gospodarczej.

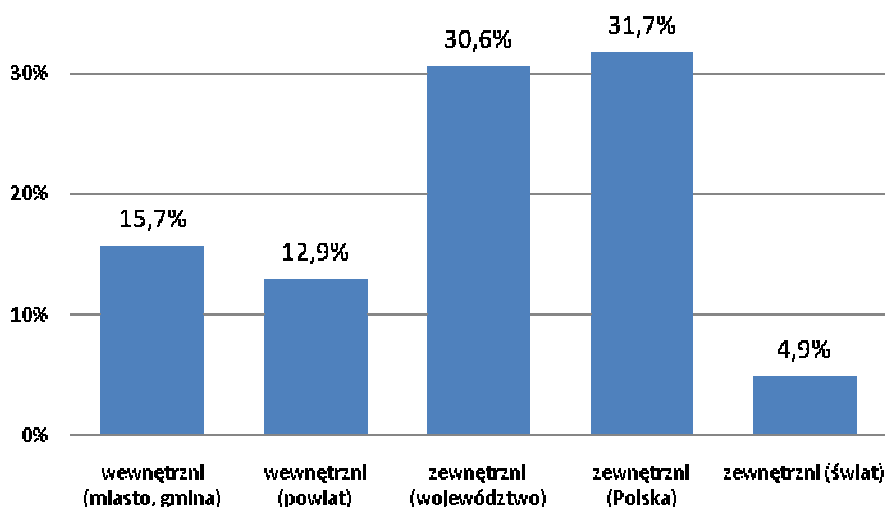
Rysunek 5.4.17. Dostawcy - obecnie (10)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Główni dostawcy (2/3) to źródła zewnętrzna głównie krajowe. Natomiast wśród zagranicznych przeważają kraje europejskie.

Rysunek 5.4.18. Dostawcy – w przyszłości (11)

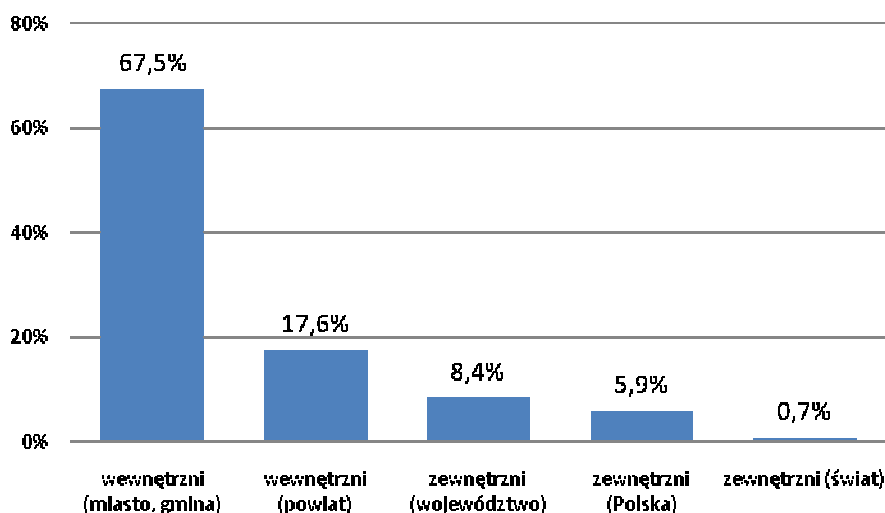

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Nie uzyskano różnic w przewidywanej strukturze dostawców w ciągu najbliższych lat.

Przedsiębiorcy nie przewidują zmian lub takie zmiany nie nastąpią.

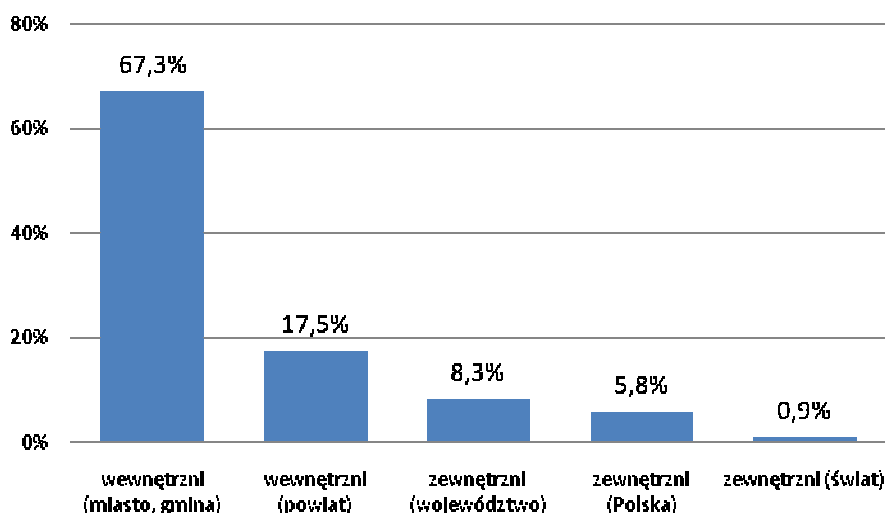
Rysunek 5.4.19. Odbiorcy - obecnie (12)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Dwie trzecie odbiorców to odbiorcy z rynku wewnętrznego (gmina, miasto). Jedynie 15% to odbiorcy zewnętrznii (województwo, kraj).

Rysunek 5.4.20. Odbiorcy – w przyszłości (13)

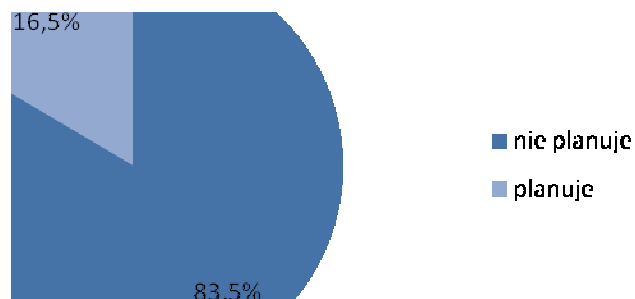
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Ponownie nie uzyskano różnic w przewidywanej strukturze odbiorców.

W kolejnej grupie pytań brak jest wskazania na przewidywanie jakichkolwiek zmian.

Wskazuje to na skupienie się jedynie na sytuacji bieżącej.

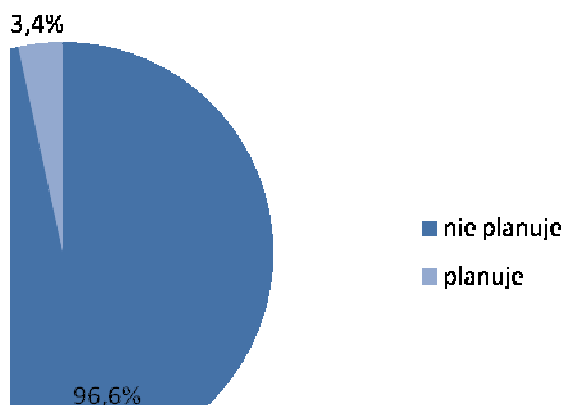
Rysunek 5.4.21. Plany rozszerzenia działalności (14)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Jedynie 16,5% przedsiębiorców przewiduje rozszerzenie (zmianę) profilu, rodzaju działalności. Kierunki zmian to: handel hurtowy i detaliczny, działalność usługowa, transport.

Rysunek 5.4.22. Plany likwidacji działalności (15)

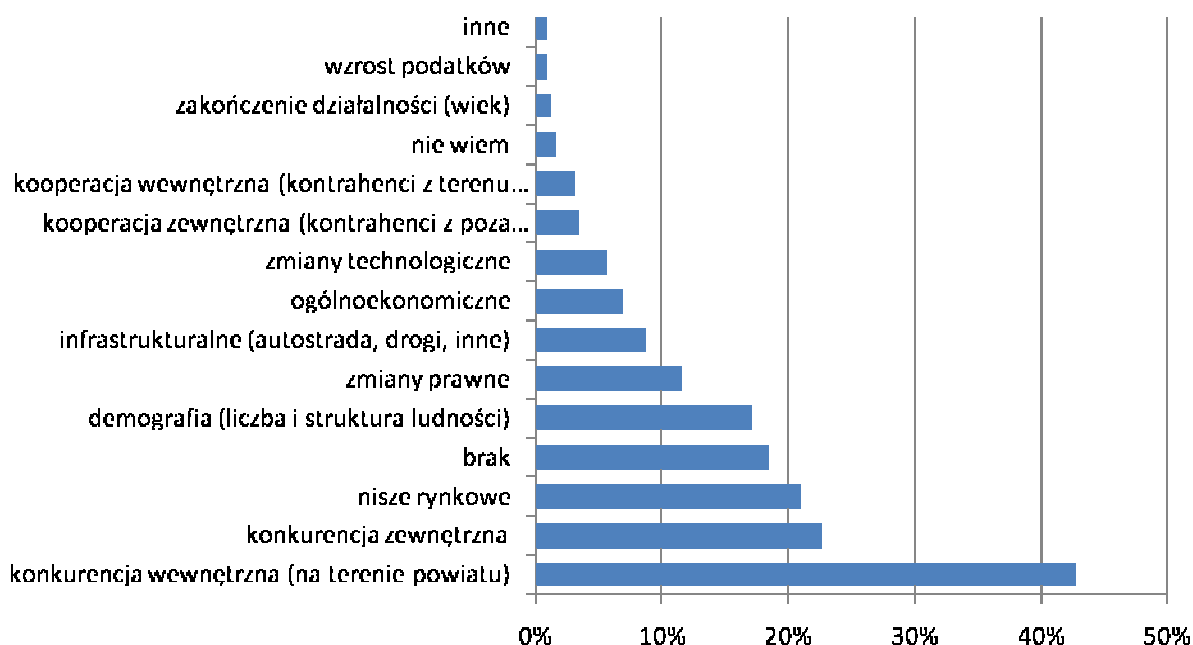

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wielokrotnie mniejszy odsetek (3,4%) planuje likwidację działalności, szczególnie w obszarach handlu i usług.

Pozytywnie należy ocenić znacznie wyższy odsetek planujących rozszerzyć działalność w stosunku do planujących ją ograniczyć (również zlikwidować).

Rysunek 5.4.23. Czynniki determinujące zmianę charakteru (rodzaju) działalności (16)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Jako czynnik determinujący (ponad 40%) zmianę charakteru (rodzaju) działalności wskazywano konkurencję wewnętrzną (na terenie powiatu).

Znacznie rzadziej (około 20%) konkurencję zewnętrzną, wykorzystanie nisz rynkowych, czynniki demograficzne.

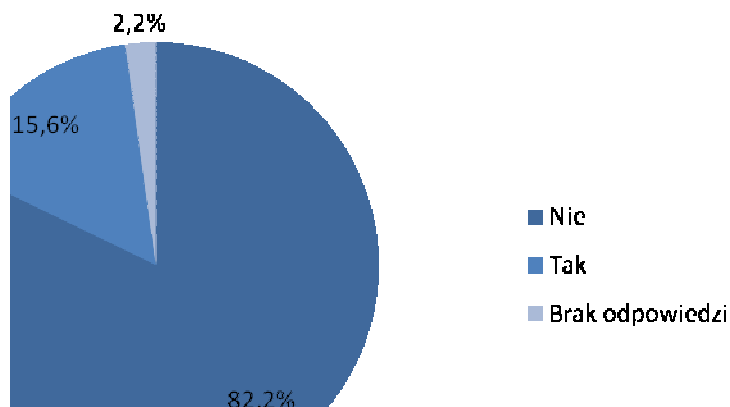
Około 10% wskazań to zmiany prawne.

Poniżej 10% wskazań: infrastruktura, ogólnoeconomiczne, zmiany technologiczne.

Bardzo mały udział wskazań dotyczył kooperacji wewnętrznej i zewnętrznej (kilka procent) – tu należy upatrywać szczególnego pola do działania.

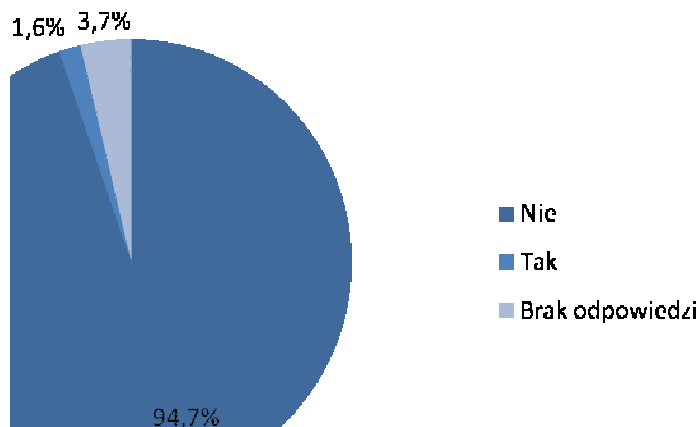
Uzyskane wyniki wskazują, że przyczyny zmiany rodzaju działalności wynikają raczej z wymuszenia zmian (konkurencja), a nie kreowania (planowania) zmian – kooperacja.

Rysunek 5.4.24. Czy firma starała się o środki unijne (17)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Rysunek 5.4.25. Czy firma realizowała projekt unijny (18)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

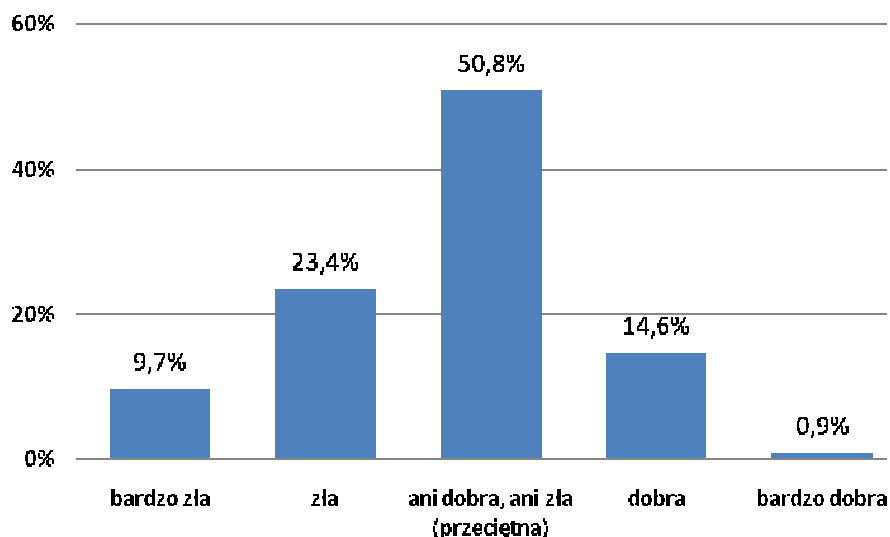
80% firm nie aplikowało o środki unijne !!!

Zmniejszenie tej grupy, czyli zwiększenie odsetka starających się o środki unijne (do 30-40%) powinno stanowić priorytet działań (szkolenia, ułatwienia, mobilne punkty konsultacyjne, pomoc w pomyśle (nie tylko w wypełnieniu wniosku)).

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu została przeprowadzona głównie na podstawie danych wtórnych. Podjęto jednak również próbę uzupełnienia obrazu o opinie uczestników życia gospodarczego.

Rysunek 5.4.26. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu (19)

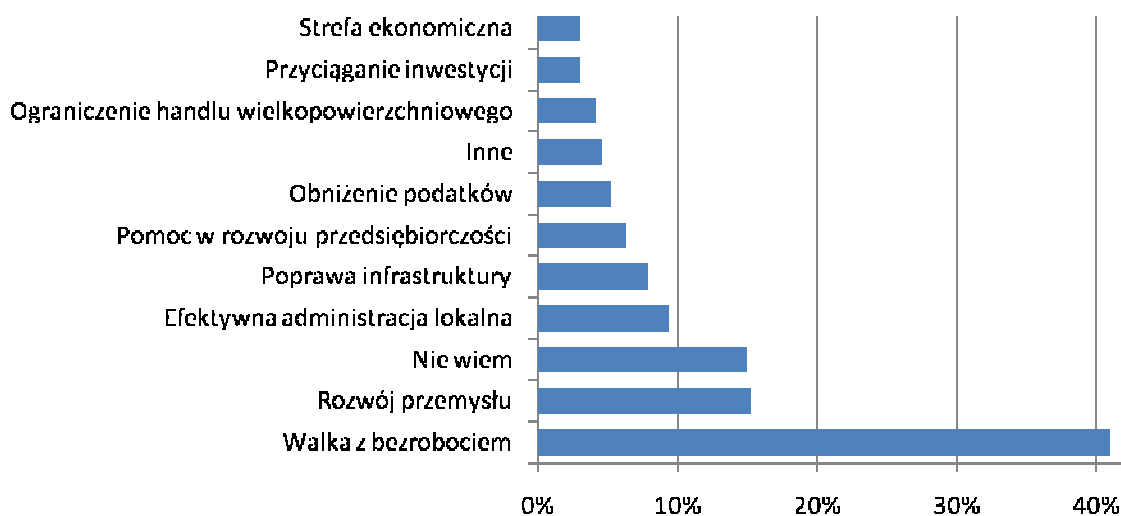

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Ponad połowa respondentów (51%) ocenia sytuację społeczno-gospodarczą powiatu jako przeciętną. Jedna trzecia respondentów skłania się do opinii o złej i bardzo złej sytuacji. Jedynie 15% ocenia ją pozytywnie.

Ośmiu na dziesięciu ankietowanych nie ma pozytywnej opinii o sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu starogardzkiego – kolejny szczególny punkt uwagi.

Rysunek 5.4.27. Działania zaradcze (20)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Znaczny odsetek badanych (41%) głównych szans poprawy sytuacji upatruje w walce z bezrobociem. Oczywiście jest to istotny element, ale nie należy go przeceniać. Także rozwój przemysłu to popularne hasło zaradcze.

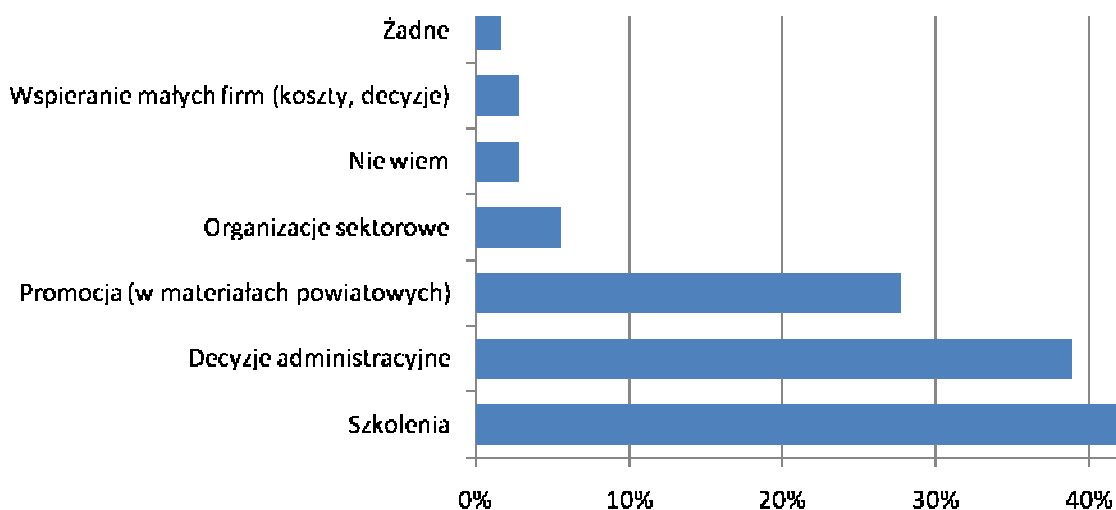
Efektywna administracja lokalna, poprawa infrastruktury, pomoc w rozwoju przedsiębiorczości, obniżenie podatków – to są konkretne potrzeby pozwalające na podjęcie efektywnych działań.

Ograniczenie handlu wielkopowierzchniowego, czyli ochrona lokalnych przedsiębiorców, często w konflikcie z zasadami wolnego rynku to wskazanie nieznacznej grupy respondentów.

Przyciąganie inwestycji, strefa ekonomiczna – konkrety, ale na samym końcu popularności.

Inne: dotacje (dofinansowanie), zmiana władz, rozwój usług, szkolenia, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, środki UE, zatrzymanie młodych, promocja rynku miasta.

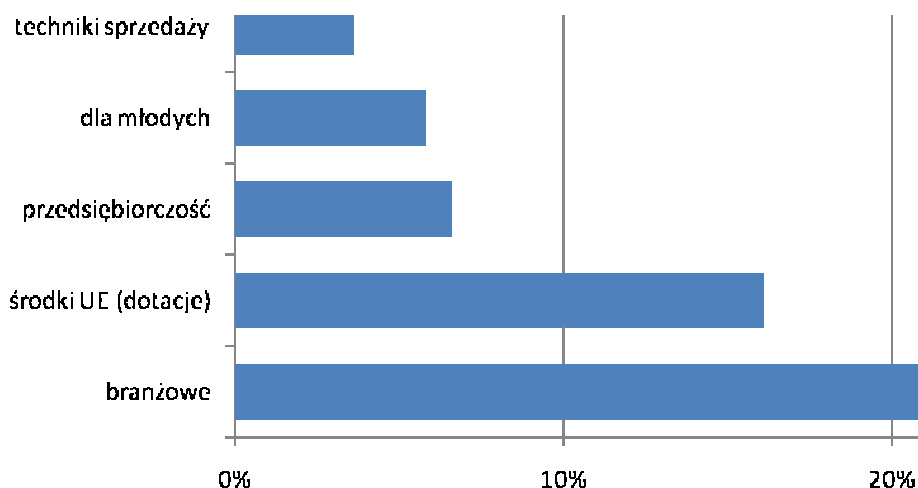
Rysunek 5.4.28. Sposoby wsparcia działalności gospodarczej (21)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wśród sposobów wsparcia działalności gospodarczej dominują szkolenia oraz decyzje administracyjne. Także promocja w materiałach powiatowych była wskazywana relatywnie często. Nie uzyskano popularności wsparcia dla organizacji sektorowych.

Rysunek 5.3.2.29. Rodzaje szkoleń (21.1)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

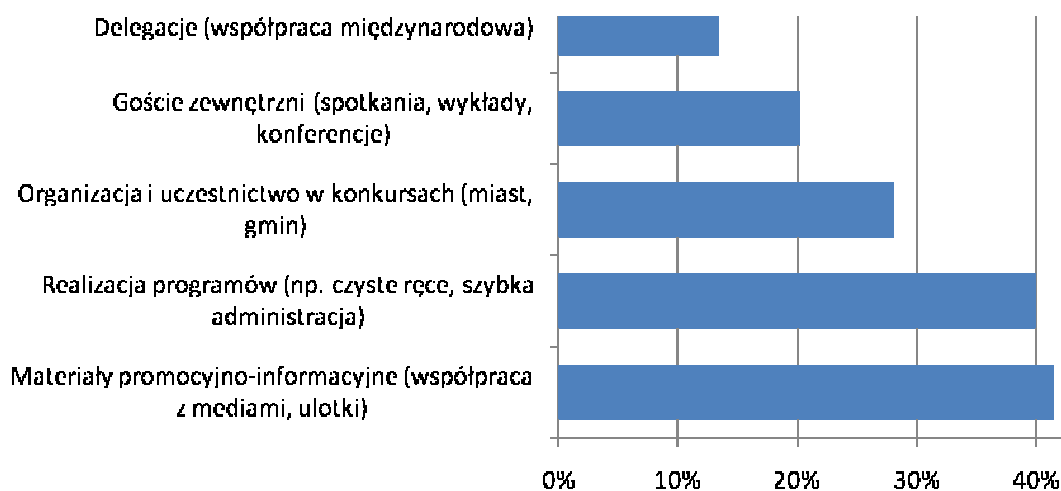
Wśród szkoleń dominuje zapotrzebowanie na specjalistyczne szkolenia branżowe (Należy podjąć badania bieżące: W jakich branżach proponować szkolenia?).

Wykazano również zainteresowanie szkoleniami dotyczącymi środków unijnych (oraz innych dotacji) – szczególnie istotne w sytuacji niskiego uczestnictwa firm w wykorzystaniu środków UE.

Wyrażono również zainteresowanie szkoleniami dotyczącymi bezpośrednio działalności gospodarczej (przedsiębiorczość, techniki sprzedaży) - wskazanie dla firm szkoleniowych, ale również dla systemu edukacji (jako kompetencje podstawowe).

Inne (pojedyncze wskazania): florystyka, komputerowe, kasa fiskalna (kasjer), kształcenie dorosłych, barman, kelner, kosmetyczne, rolnicze, fryzjerskie, branża mięsna, mechaniczne, uprawnienia na ciężki sprzęt, budowlane, szycie.

Rysunek 5.4.30. Sposoby promocji powiatu (22)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

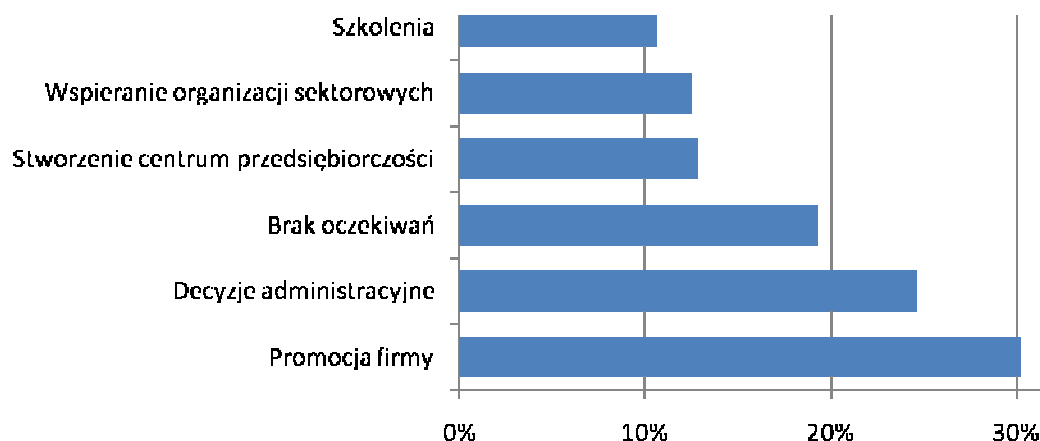
Poza tradycyjnymi formami promocji powiatu (materiały informacyjno-promocyjne) wskazano na podobnym poziomie częstotliwości realizację programów promujących efektywną administrację oraz uczestnictwo w konkursach dla miast i gmin.

Istotne z punktu widzenia realizacji strategii powinno okazać się wskazanie otwarcia powiatu na zewnątrz: goście zewnętrzni (spotkania, wykłady, konferencje), współpraca międzynarodowa.

Inne (pojedyncze wskazania): strefa ekonomiczna, żadne, promocja regionu, rozwój sportu i rekreacji, ochrona rynku lokalnego (organizacje).

Pogłębienie obszaru potencjalnego wsparcia działalności gospodarczej uzyskano poprzez rozszerzenie pytań o sposoby pomocy dla przedsiębiorców.

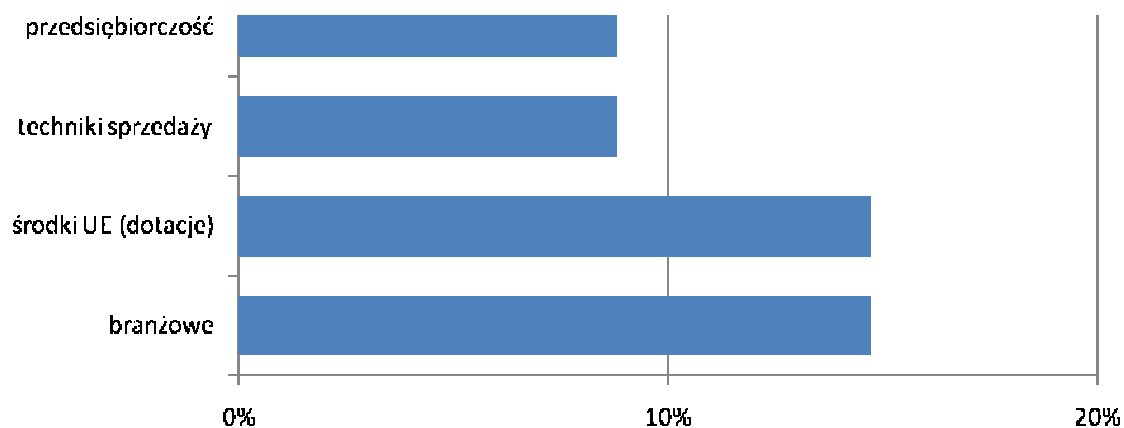
Rysunek 5.4.31. Sposoby pomocy dla przedsiębiorców (23)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Badani przedsiębiorcy za szczególnie istotną wskazują pomoc w promocji firmy (30%). Jedna czwarta oczekuje odpowiednich decyzji administracyjnych. Prawie jedna piąta nie ma żadnych oczekiwań w tym obszarze. Dość istotny odsetek badanych wskazał stworzenie centrum przedsiębiorczości oraz wspieranie organizacji sektorowych (razem ponad 20%).

Rysunek 5.4.32. Sposoby pomocy dla przedsiębiorców - szkolenia (23.2)

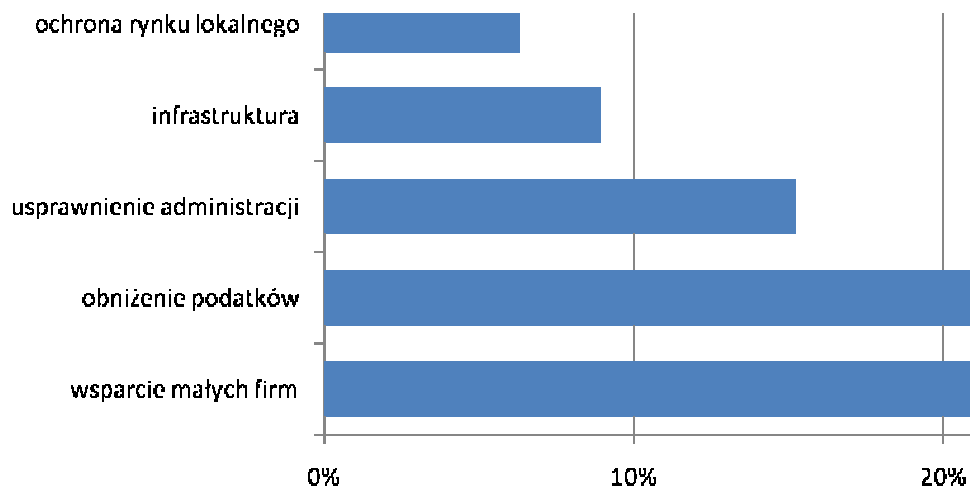
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Oczekiwania dotyczące szkoleń są zbieżne z uzyskanymi w pytaniu o wspieranie działalności gospodarczej.

Inne (pojedyncze wskazania): barman, kelner, uprawnienia na ciężki sprzęt, ubezpieczenia, florystyka, fryzjerskie, komputerowe, mechaniczne, kasa fiskalna (kasjer), kosmetyczne, grafika.

Szkolenia mają relatywnie krótki czas realizacji. Z tego względu rekomenduje się badania bieżące potrzeb szkoleniowych.

Rysunek 5.4.33. Sposoby pomocy dla przedsiębiorców – decyzje administracyjne (23.5)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Wśród decyzji administracyjnych pomocnych dla przedsiębiorców wymieniano najczęściej: wsparcie małych firm, obniżenie podatków, a także usprawnienie administracji.

Ponownie pojawiła się także kwestia infrastruktury i ochrony rynku lokalnego.

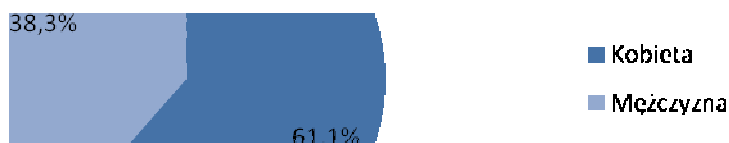
Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu wypada przeciętnie ze wskazaniem na złą (sądzi tak ponad 80% respondentów).

Podstawowy sposób walki z niekorzystną sytuacją to walka z bezrobociem.

Rodzaje pomocy preferowane przez przedsiębiorców to szkolenia (specjalistyczne – branżowe), dotacje unijne i decyzje administracyjne.

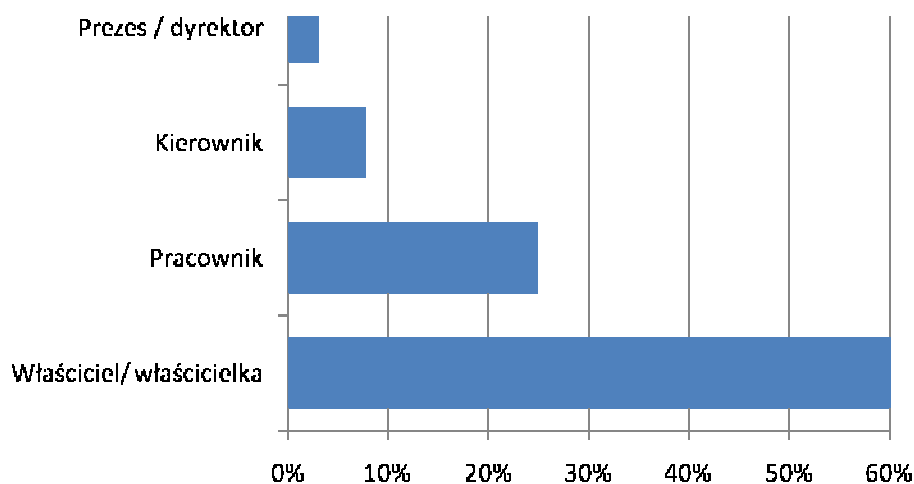
METRYCZKA

Rysunek 5.4.34. Płeć respondenta (M1)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

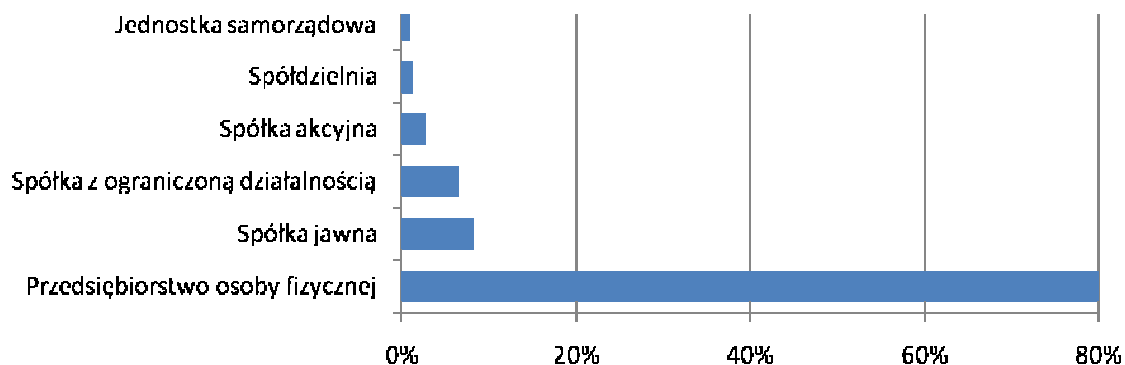
Rysunek 5.4.35. Zajmowane stanowisko (M2)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Większość ankietowanych to właściele firm, co pozwala uznać otrzymane odpowiedzi jako deklaratywne, ale pochodzące od faktycznych decydentów.

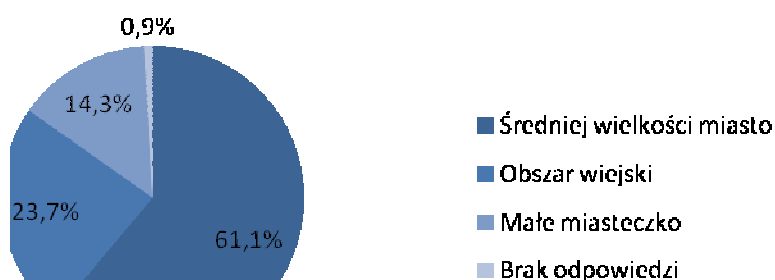
Rysunek 5.4.36. Forma prawna przedsiębiorstwa (M3)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

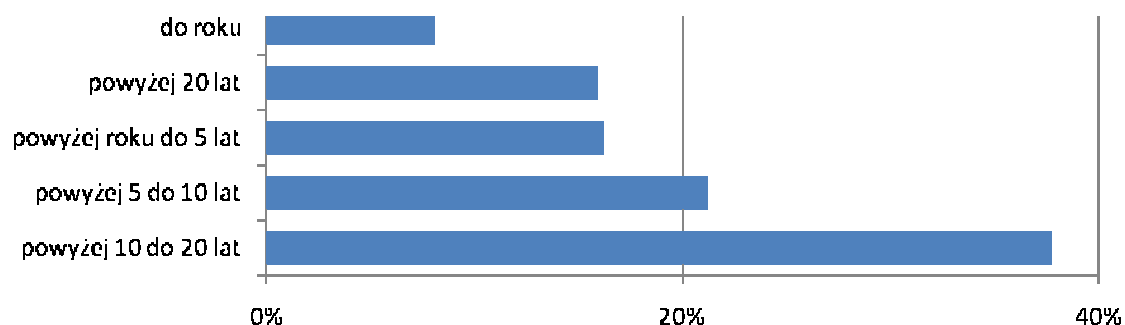
80% firm to przedsiębiorstwo osoby fizycznej.

Rysunek 5.4.37. Lokalizacja przedsiębiorstwa (M4)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Rysunek 5.4.38. Okres funkcjonowania firmy (M5)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

5.5. Gminy w powiecie starogardzkim – wywiady

W wyniku określenia braków informacyjnych w pierwszym etapie badania podjęto decyzję o przeprowadzeniu pogłębionej analizy sytuacji społeczno-gospodarczej gmin powiatu starogardzkiego. Przygotowano formularz wywiadu, który obejmuje informacje historyczne i bieżące dotyczące następujących obszarów w poszczególnych gminach: demografia, infrastruktura techniczna, infrastruktura społeczna, przedsiębiorczość, projekty gminne.

Poza informacją historyczną i bieżącą podjęto również próbę zbadania zamierzeń władz samorządowych w perspektywie kilku najbliższych lat.

Uzyskano bogaty materiał obrazujący badane obszary we wszystkich gminach powiatu.

W kolejnym etapie badania zostanie przeprowadzona analiza uzyskanego materiału, a wnioski wzbogacą przygotowywaną strategię zarządzania zmianą gospodarczą dla powiatu.

6. Aneksy

Wykaz źródeł danych statystycznych

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności z lat 1992-2009, dane publikowane, dane indywidualne (BAEL)

Bank Danych Regionalnych (BDR)

Rocznik Statystyczny RP 2008

Rocznik Statystyczny Województw 2008

Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2008

Województwo Pomorskie 2008

Powiatowy Urząd Pracy w Starogardzie Gdańskim (PUP)

Wykaz dokumentów

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starogardzkim w 2005, 2006, 2007 i 2008 roku

Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy dla powiatu starogardzkiego na lata 2007-2013

Diagnoza sytuacji zjawiska bezrobocia na rynku pracy powiatu starogardzkiego w latach 2002-2004

Strategia zatrudnienia 2006-2008 powiaty: kwidzyński, malborski, nowodworski, starogardzki, sztumski i tczewski

Bibliografia

Badanie stanu zdrowia ludności Polski, badanie przeprowadzone przez GUS na przełomie listopada i grudnia 2004 roku.

Chojnicki Z., Czyż T., Polska na drodze do gospodarki opartej na wiedzy. Podejście regionalne, Polska Akademia Nauk, Komitet Gospodarki Przestrzennej i Planowania Regionalnego, Warszawa 2003.

Gajdos A., Analiza zatrudnienia w GOW w przekroju regionalnym, [w:] C. Hales (red.) Społeczeństwo informacyjne. Wizje i determinanty rozwoju, Wydawnictwo Max – Drukarnia medyczna, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2009.

Metody oceny rozwoju regionalnego, Strahl D. (red.), Wydawnictwo AE im. O. Langego, Wrocław 2006.

Ocena wpływu wsparcia z funduszy strukturalnych w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury społecznej na realizację celów rozwojowych regionów, badanie wykonane przez PAG Uniconsult na zamówienie MRR, współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2009.

Prognoza ludności na lata 2008-2035, GUS, Warszawa 2009, (zob. http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_L_prognoza_ludnosci_na_lata2008_2035.pdf).

Przyszły profil gospodarczy województwa pomorskiego, Artur Gajdos, ASM Kutno 2009 – raport w projekcie: Aktualny i przyszły profil gospodarczy województwa pomorskiego.

Zróżnicowanie rozwoju polskich regionów. Elementy teorii i próba diagnozy, Kwiatkowski E., (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2008.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

